

Baltijos valstybėms buvo lengviau įtvirtinti savo atkurtą nepriklausomybę dėl to, kad jos dar būdamos okupuotos turėjo diplomatinį palaikymą. Jam pagrindą davė Jungtinių Valstijų Sumner Welles deklaracija nepripažinta jų aneksija. Vilniuje, liepos 23 d. įvyko 70-ųjų metinių minėjimas. Nuotraukoje iš kairės: JAV ambasadorė Lietuvoje A. E. Derse, Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo pirmininkas, Europos Parlamento narys profesorius V. Landsbergis, LR ministras pirmininkas A. Kubilius, prezidentas V. Adamkus ir LR Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininkas, Tarpparlamentinių ryšių su JAV grupės pirmininkas Emanuelis Zingeris.

ELTA

SMERKIA SLAPTĄ INFORMACIJĄ APIE KARĄ

JAV pasmerkė nutekintą informaciją ir 90 tūkst. slaptų dokumentų paviešinimą pavadino „neatsakingu“ žingsniu, galinčiu sukelti grėsmę saugumui.

„Wikileaks“ tinklalapyje paskelbtuose dokumentuose pateikiama informacija apie Afganistano civilės aukas, apie kurias anksčiau nekalbėta, praneša BBC.

Slapti dokumentai taip pat buvo išsiųsti trims žiniasklaidos šaltiniams, kurie skelbia, jog ši informacija sukėlė ir NATO susirūpinimą, kadangi dokumentuose nurodoma, kad Pakistanas ir Iranas padeda Talibanui Afganistane.

Pakistanas neigia kaltinimus, kad šalies žvalgybos agentūra ISI remia Talibaną Afganistane. „Manau, kad Amerikos vadovybė žino, ką daro Pakistanas, – teigė Pakistano ambasadorius Vašingtone Husain Haqqan. – Pastaruosius porą metų mes taip pat turėjome sumokėti krauju. Vis daugiau pakistaniečių žūsta nuo teroristų rankų, įskaitant ir mūsų kariuomenės bei žvalgybos pareigūnus.“

Šie slapti dokumentai, kuriuos „Wikileaks“ pavadino „Afganistano karo dienoraščiu“, yra stambiausiu mastu nutekėjusi informacija JAV istorijoje. Su dokumentais jau spėjo susipažinti „New York Times“, „The Guardian“ ir „Der Spiegel“.

JAV nacionalinio saugumo patarėjas generolas James

Jones pareiškime teigė, kad ši paviešinta informacija „gali kelti pavojų amerikiečių ir jų partnerių gyvybėms“. Jis pridūrė, kad dokumentuose atskleidžiama padėtis Afganistane 2004–2009 metais dar prieš prezidentui Barackui Obamai „paskelbiant naują strategiją apie karių ir resursų didinimą Afganistane“.

Nutekintuose dokumentuose taip pat atskleidžiama, kad Talibanas naudojami nešiojamomis į šilumą reaguojančiomis raketomis, kuriomis apšaudė lėktuvus. Afganistane veikia slaptas JAV kariuomenės ir jūrų pėstininkų dalinys, kurio misija – nukauti arba sulaukyti aukščiausius maištininkų vadus. Taip pat teigiama, kad labai daug civilių aukų, žuvusių per Talibano pakelių bombų sprogimus ir NATO misijas, buvo nuslėpta.

BBC korespondentas Kabule David Loyn teigė, kad ši informacija sutrikdė Baltuosius rūmus, kurie yra „itin pasipiktinę“ šiais nutekėjusiais dokumentais. „Dokumentai rodo, kad parama Afganistanui nėra veiksminga, politinės strategijos ir pradžių buvo per naivios, o Talibanas yra rimtesnis priešas, nei manyta. Amerikiečiai tai tik dabar suprato“, – sakė jis.

JAV Senato užsienio reikalų komiteto vadovas demokratas senatorius John Kerry pareiškė, kad ši informacija nutekėjo „labai svarbiu“ mo-

LIETUVA DĖKOJA JAV ŽMONĖMS

Vilniuje liepos 23 dieną surengtame JAV deklaracijos apie Baltijos valstybių aneksijos nepripažinimą 70-ųjų metinių minėjime Lietuvos užsienio reikalų ministras Audronius Ažubalis pareiškė padėką JAV žmonėms už po Antrojo pasaulinio karo vykdytą ilgalaikę neteisėtą Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupacijos ir aneksijos nepripažinimo politiką.

Prieš 70 metų, 1940 m. liepos 23 dieną, JAV valstybės sekretorius Sumner Welles pareiškė, kad JAV nepripažins Baltijos valstybių inkorporacijos į Sovietų Sąjungos sudėtį.

„Sunkiausia politikui yra liudyti tiesą. Nes liudyti tiesą paprastai kainuoja labai brangiai. Prieš 70 metų JAV išlaikė tiesos sakymo egzaminą“, – minėjime Vilniaus Vašingtono aikštėje sakė ministras.

Pasak jo, JAV Valstybės sekretorės Hillary Clinton vizitas į Tbilisį liepos 5 dieną ir jos pasisakymai liudija, kad „JAV nesikeičia, jos vykdo tą pačią demokratijos rėmimo ir tiesos politiką“. „Šioje komandoje yra ir Lietuvos vyriausybės, kurios visos rėmė vieną paprastą dalyką – teisę į nepriklausomybę, teisę į laisvę ir teisę į sąžinę“, – teigė A. Ažubalis. **LR URM**

mentu, kuriant JAV politikos strategiją regione. „Kad ir kaip nelegaliai šie dokumentai buvo atskleisti, jie iškelia rimtus klausimus apie Amerikos politikos Pakistane ir Afganistane realybę“, – pažymėjo jis.

JAV – DEMOKRATIJOS SIEKIANČIŲ ŠALIŲ LAISVĖS ŠVYTURYS

Vilnius, liepos 23 d. (ELTA). Baltijos šalių premjerai padėkojo Jungtinėms Valstijoms už prieš septyniadešimt metų Sumner Welles deklaraciją išreikštą sovietinės okupacijos nepripažinimo politiką. Šios sukakties proga JAV prezidentui Barack Obama perduotas bendras Lietuvos, Latvijos ir Estijos vyriausybės vadovų pasirašytas laiškas.

„Mes, Estijos, Latvijos ir Lietuvos ministrai pirmininkai, norime pareikšti savo dėkingumą ir gilią pagarbą Amerikos žmonėms už jų drąsų ir nepaprastai moralų veiksmą bei pasveikinti Jus, pone Prezidente, su šia data, žyminčia sėkmingą užsienio politiką, kurios dėka JAV tapo visų pavergtų ir demokratijos siekiančių šalių laisvės švyturiu“, – teigiama laiške, kurį cituoja Vyriausybės spaudos tarnyba.

Pasak Lietuvos Premjero Andriaus Kubiliaus, ši politi-

ka turėjo milžinišką reikšmę Lietuvos žmonėms, ilgus metus teikusi stiprybės bei puoselėjusi laisvės ir nepriklausomos valstybės atkūrimo viltį, o atgavus nepriklausomybę didele dalimi dėl nepripažinimo politikos Lietuva tapo tvirta Amerikos partnere ir nuoseklia atlantizmo puoselėtoja.

1940 m. liepos 23 d. JAV valstybės sekretoriaus pavaduotojas, tuo metu ėjęs valstybės sekretoriaus pareigas S. Welles paskelbė deklaraciją, kurioje remiama Baltijos valstybių nepriklausomybė ir teritorinis vientisumas bei smerkiamas jėgos naudojimas ir grasinimas ją panaudoti prieš suverenias valstybes.

Deklaracijoje pabrėžiama JAV ištikimybė šiems principams. Ši deklaracija paskatino ir kitas Vakarų valstybes vykdyti nepripažinimo politiką, taip ženkliai prisidedama prie Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių valstybingumo tęstinumo užtikrinimo.

LIETUVIS – TEISĖJO RINKIMUOSE

Buvęs prezidento Valdo Adamkaus kaimynas, advokatas David Shestokas yra bene pirmasis lietuvis, iškėlęs savo kandidatūrą Lee County teisėjo vietai užimti. Ir nors D. Shestokas turi biurų tiek Ilinoise, tiek Floridoje, tačiau savo ateitį teisininkas sieja su saulėta pietvakarine JAV valstija. Jis sako pamilęs Fort Myers miestą bei jo žmones ir neįsivaizduoja kitos vietos, kurioje galėtų gyventi.

Čikagos apylinkėse užaugęs D. Shestokas – trečios kartos JAV lietuvis. Tačiau noriai ir su humoru bendraujantis teisininkas nepamiršta į pokalbį įsprausti ir vieną kitą lietuvišką sakinį. Abu jo seneliai buvo imigrantai iš Lietuvos. Kandidato į teisėjus senelis kilęs iš Utenos

krašto. Advokatas Lietuvoje lankėsi ne kartą, dalyvavo Nepriklausomos Lietuvos Konstitucijos kūrimo, kai 1993 m. jis kartu su kolegomis JAV lietuviais dalyvavo Vilniuje vykusiame Pirmajame pasaulio lietuvių advokatų suvažiavime.

Teisėjo rinkimai – didelių pastangų, energijos ir palai-kymo reikalaujantis darbas. Savo apygardoje gerai žinomas D. Shestokas yra didelis socialinių tinklų internete entuziastas – jis socialinius tinklus ir internetą padarė pagrindine rinkimų kampanijos dalimi. Tačiau teisininkas neapsiriboja vien internetine erdve – jis dalyvauja populiariose televizijos laidose, susitikimuose noriai atsakinėja į rinkėjų klausimus.

LAISVĖS GYNĖJŲ ATMINIMĄ PAGERBĖ LIETUVOS IR IZRAELIO KARIAI

Vilnius, liepos 28 d. (ELTA). Antakalnio kapinėse Vilniuje Lietuvos laisvės gynėjų atminimą pagerbė Lietuvos ir Izraelio kariai. Ceremonijoje dalyvavo Lietuvos kariuomenės vado pareigas laikinai einantis brigados generolas Edvardas Mažeikis, Garbės sargybos kuopos kariai ir Izraelio kariai, edukacinės programos „Uniformuoti liudininkai“ (angl. Witnesses in

Uniform) dalyviai.

Lietuvos ir Izraelio kariai taip pat pagerbs Holokausto aukų atminimą Panerių memoriale. Liepos 27–28 d. Lietuvoje viešintys programos „Uniformuoti liudininkai“ dalyviai Vilniuje, Kaune ir Žiežmariuose lankė žydų genocido vietas, kultūros objektus, susitiko su Lietuvos žydų bendruomenės ir Lietuvos institucijų vadovais.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Pasaulių lietuvių bendruomenės atstovams kelia nerimą užsienyje esančių Lietuvos archyvų išsaugojimas. Pasak PLB Valdybos pirmininkės Reginos Narušienės, po pasaulį išsimėčiusios kai kurios lietuvių bendruomenės yra per 100 metų senumo ir turi sukaupusios daug vertingos medžiagos. Susiduriama su problema, kaip tą medžiagą išsaugoti. „Kai kurie archyvai labai seni, jau pradeda nykti iš senumo. Reikia juos kaip nors įrašyti, kad būtų įamžinti“, - per spaudos konferenciją Seime sakė ji. R. Narušienės teigimu, archyvų nykimo problema ypač aktuali Pietų Amerikoje. Europos Sąjungos kraštuose, naujesnėse bendruomenėse, archyvų dar nėra labai daug, bet jau reikia pradėti planuoti, kaip dokumentus išsaugoti, kaip su jais galėtų susipažinti Lietuvos žmonės, akademikai. „Kai kuriuos archyvus gal reikės atvežti į Lietuvą. Kur juos reiks pateikti? Kaip jie bus naudojami? Tai mums yra labai svarbu, senesnėms bendruomenėms ypač, nes jos gal neturi vietos, kur gali juos laikyti. Nenorime, kad dokumentai dingtų, tai didelis darbas, pasiaukojimas Lietuvos valstybingumui. Tai neturėtų dingti iš Lietuvos istorijos“, - kalbėjo PLB Valdybos pirmininkė.

Geriausių mokyklų vadovams skaičiuojant, kad studijuoti svetur išvyksta kas trečias jų abiturientas, teigiama, kad yra ir atvirkštinis procesas – svetur gyvenančių lietuvių vaikai grįžta studijuoti į Lietuvą. Šiemet jų stoja dvigubai daugiau nei ankstesniais metais. Aukštųjų vadovai sako, kad didžiausias uždavinys – sugrįžusiuosius sulaikyti čia ir pasilikti. Rudenį Lietuvos aukštųjų duris atvers kone dvigubai daugiau užsienio lietuvių. Anksčiau į Lietuvą studijuoti sugrįždavo apie pusšimtį emigrantų, šiemet – per šimtą. Norinčiųjų buvo daugiau nei pasirošta priimti ir pirmą kartą stojantiesiems vyko konkursas.

LR Generalinės prokuratūros prokuroras Algimantas Kliunka mano, kad Medininkų žudynių byla pavyks išnagrinėti iki kitų metų. Tuomet sueis senaties terminas, ir teisingumas šioje byloje bus pasiektas. „Byla teisme nagrinėjama labai intensyviai, dedamos visos pastangos, kad procesas vyktų spėriai ir tikimės, kad išnagrinės“, – teigė A. Kiunka, paklaustas, ar teismas spės bylą išnagrinėti iki kitų metų liepos 31-osios. Anot jo, senaties terminai yra taikomi ne bylai, o asmenims ir skaičiuojami nuo nusikaltimo padarymo dienos iki apkaltinamojo nuosprendžio priėmimo. Be to, senaties terminai nutrūksta, jeigu įtariamieji yra padarę naujus nusikaltimus. „O pagal bylos duomenis, šios bylos įtariamieji yra padarę po Medininkų žudynių naujus nusikaltimus“, – sakė Algimantas Kliunka.

Eidamas 81-uosius metus, Lietuvoje mirė žymus literatūrologas, humanitarinių mokslų daktaras, prozininkas Juozas Jasaitis. Jis gimė 1930 m. vasario 17 d. Kuisiuose, Tauragės r. 1955 m. baigė Vilniaus Pedagoginį institutą, iki 1962 m. mokytojavu Laukuvoje, 1962 - 1964 m. dirbo Šiaulių Pedagoginiame institute dėstytoju, 1966 m. baigė aspirantūrą Vilniaus universitete. 1966 - 2000 m. - Vilniaus universiteto Kauno Humanitarinio fakulteto dėstytojas, 1978 - 1988 m. - lietuvių k. ir literatūros katedros vedėjas, 1973 m. - docentas. 2000 m. tapo Lietuvos rašytojų sąjungos nariu. 2004 m. - Čikagoje lietuvių leidžiamo laikraščio „Lietuvių balsas“ konkurso II premija už romaną *Ganytojas*. 2009 m. - Jono Marcinkevičiaus literatūrinė premija už romaną *Per sutemas*. 2010 m. - Kauno miesto savivaldybės Santakos garbės ženklas.

Lietuvos Seimas kitąmet veršis diržus – mažinamos išlaidos spaudiniams, transporto išlaikymui, darbuotojų kvalifikacijai ir sveikatos reikmėms, ribojamos komandiruotės. Kitąmet parlamentarai nutarė išleisti beveik milijonų litų mažiau nei šiemet. Seimo valdybai pristatytame kitų metų parlamento kanceliarijos biudžeto projekte Seimo kanceliarijos biudžeto projektas parengtas neviršijant numatomos 81.39 mln. litų sumos. Nepaisant to, kad jau formuojant 2010 metų Seimo kanceliarijos biudžetą jis buvo gerokai sumažintas, Seimo valdybos posėdyje buvo detalai apsvaistytos visos kitų metų išlaidų eilutės bei priimtas sprendimas išlaidas sumažinti dar beveik vienu milijonu litų, teigiama pranešime spaudai. Kaip pažymėjo Seimo pirmininkė Irena Degutienė, valdyba nusprendė tęsti griežtą vykimo į komandiruotes politiką ir 2011 metų išlaidas sumažino dar 250 tūkst. litų.

Vilniaus valdžia pakeitė savo poziciją: alkoholio sostinės spaudos kioskuose nebus. O Kauno spaudos kioskai jau gali prekiauti alumi ir sidru. „Lietuvos spauda“ pirmuosius leidimus prekybai alkoholiu išsirutino dar gegužę. Planuota prekybą alumi ir sidru pirmiausiai pradėti sostinėje. Tačiau panašu, jog Vilniaus spaudos kioskuose alkoholis bent jau kurį laiką neatsidurs. Vilniaus savivaldybė vis dar nepateikė jokių argumentų ir nepaaiškino, kodėl kioskams licencijos nebuvo išduotos. „Lietuvos spauda“ visoje šalyje valdo beveik 300 spaudos kioskų ir „R-kiosk“. Daugiau kaip trečdalis, 115 kioskų, yra sostinėje.

LRT, ELTA, LR URM

RUSIJOS ŠNIPŲ AREŠTAS JAV KELIA DAUG KLAUSIMŲ

Valentinas Mitė

Kol kas neaišku, kap baigsis kilęs Rusijos šnipų tinklo demaskavimas Jungtinėse Valstijose. Šnipų skandalas kilo prieš pat Amerikos prezidento Barack Obamos vizitą į Rusiją. Obama neseniai pareiškė, jog Dimitrij Medvedev yra „patikimas partneris“. Ką gi.

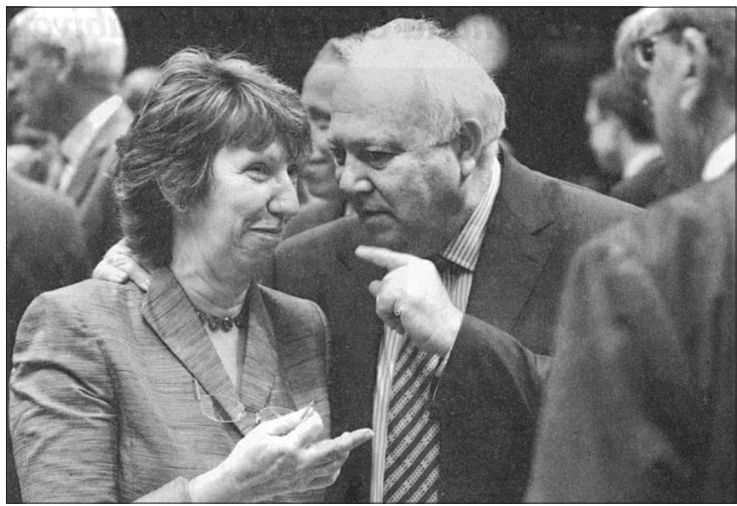
Tiek Jungtinės Valstijos, tiek Rusija oficialiai tvirtina, jog vadinamasis šnipų nesusipratimas neturės įtakos santykių tarp dviejų valstybių atšilimui. Tačiau tokie skandalai vienaip ar kitaip atsiliepia tarpvalstybiniais santykiams, nors, teisybę sakant, visos valstybės šnipinėja ir nė viena nėra šventa.

Tačiau Jungtinės Valstijos ir Rusija, kaip Šaltojo karo paveldą velka paskui save istorinį nepasitikėjimo šleifą. Nors Obama ir, atrodo, daro viską, ką gali, o kartais net daugiau, bet **Rusija ir toliau, matyt, JAV nelaiko patikimu partneriu, ypač dabar, kai ji siekia atkurti savo politinę bei ūkinę įtaką visoje buvusioje TSRS ir Rytų Europoje**. Rusija apie dešimties savo agentų areštą Jungtinėse Valstijose ir vieno sulaikymą Kipre daug nekalba. Rusijos šnipai neturi diplomatinio statuso ir jiems gresia iki penkerių metų kalėjimo. Be to, dauguma jų kaltinami ne tik šnipinėjimu, bet ir pinigų „plovimu“. Pabrėžtina, jog agentų tikslas buvo ne tik rinkti informaciją, bet ir pasistengti tiek pasistumėti savo karjerose Amerikoje, jog būtų galima daryti įtaką Amerikos politiniams sprendimams.

Ministras pirmininkas Vladimir Putin susitikime su buvusiu Amerikos prezidentu Bill Clinton viską nuleido juokais. Nieko aiškesnio nepareiškė ir Rusijos Užsienio žvalgybos tarnyba, kuriai dirbo suimtieji.

Užsienio reikalų ministras Sergej Lavrov sarkastiškai pareiškė, jog Maskva laukia platesnių paaiškinimų iš Vašingtono. Girdi, Vašingtonas nieko nepaaiškino ir Maskva tikisi tokių paaiškinimus išgirsti. Rusijos Užsienio reikalų ministerijos pareiškime sakoma, kad panašūs „incidentai“ atsitiko ir anksčiau, ypač kai santykiai tarp dviejų valstybių gerėjo. Taip Maskva permeta kaltę toms politinėms jėgoms, kurios esą nori sustabdyti santykių tarp dviejų valstybių gerėjimą. Kaip visada, kalta ne Rusija ir ne Rusijos žvalgyba, bet tie, kurie šnipus sugavo.

Vakarų apžvalgininkai bei

Europos Sąjungos 21 valstybės sugriežtino ekonominius suvaržymus Iranui, kuris neatsisako branduolinės programos. Catherina Ashton, Europos Sąjungos užsienio reikalų vadovė ir Ispanijos užsienio reikalų ministras Miguel Angel Moratinos pasitarimų metu Briuselyje.

VEPA

H.CHAVEZ PAGRASINO NUTRAUKTI NAFTOS EKSPORTĄ Į JAV

Venesuelos prezidentas Hugo Chavez pažadėjo nebėti naftos į JAV, jeigu jo šalį užpuls Kolumbija, praneša Britanijos visuo-

slaptųjų tarnybų ekspertai įsitikinę, jog amerikiečiai apie šią šnipų grupę žinojo jau seniai. Imtis veiksmų būtent šiuo metu esą paskatino turbūt tai, jog šnipų tinklo veiksmai pradėjo kelti grėsmę valstybiniais interesams ir toliau jos toleruoti nebuvo įmanoma.

Nors dauguma Rusijos politikų, ypač Dūmoje, teigia, jog FTB žingsnis buvo sąmoningas siekis pakenkti santykių tarp dviejų valstybių atšilimui, buvęs KGB agentas, perbėgęs į Vakarus, Olegas Gordijevskis neabejoja, jog areštai įvyko ne šiaip sau. Be to, **jie joku būdu nesugriovė Rusijos šnipų tinklo Amerikoje**. Jo tvirtinimu, Jungtinėse Valstijose veikia beveik pusė tūkstančio Rusijos žvalgybos agentų bei vadinaujų „nelegalų“. Didesnė dalis dirba prisidengę diplomatinio statusu, kiti, kaip šiuo metu sulaikyta šnipų grupė, siekia prasiskverbti kiek galima arčiau Amerikos politinės ir ūkinės viršūnėlės, darančios realius sprendimus.

Areštai JAV savaime kelia ir kitus klausimus, sakykime, kodėl taip labai kai kurių Vakarų valstybių politika atitinka Rusijos valstybinius interesus. Visų pirma į galvą ateina Prancūzijos siekis parduoti Rusijai „Mistral“ laivus, skirtus puolimui, o ne gynybai. Neaišku, kodėl buvęs Vokietijos kancleris Gerhard Schroder taip stipriai rėmė dujotiekio Nord Stream statybą, ir vos baigęs kadenciją įsidarbino toje pačiame Rusijos kontroliuojamoje Nord Stream bendrovėje. Aišku, paprasčiausiai viską paaiškinti godumu, principų neturėjimu arba naiivumu. Tačiau būtent šiomis savybėmis ir naudojasi visos pasaulio žvalgybos. Rusija šiuo atveju – ne išimtis.

lrt.lt

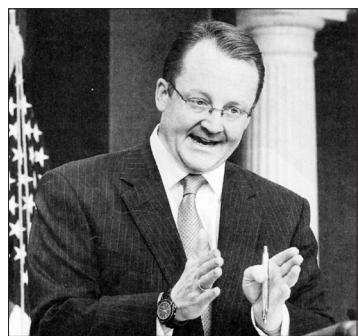
meninio transliuotojo *BBC* naujienų svetainė. H.Chavez vertinimu, remiantis jo gautais žvalgybos duomenimis, JAV remiamos Kolumbijos ginkluotos agresijos prieš Venesuelą pavojus didelis kaip niekada anksčiau.

Praejusią savaitę H. Chavezas nutraukė diplomatinis santykius su Kolumbija, tebesiplečiant skandalui dėl Bogotos kaltinimų, kad Caracus suteikia saugų prieglobstį šimtams marksistų sukilėlių.

2008 metais tarp šių dviejų kaimyninių Pietų Amerikos šalių vos nekilo karas, kai Kolumbijos kariškiai surengė reidą Ekvadoro teritorijoje, siekdami sunaikinti ten veikusią sukilėlių stovyklą.

Kolumbija, kuri yra ištikimiausia Vašingtono karinė sąjungininkė Lotynų Amerikoje, pastaruosius kelerius metus dažnai nesutardavo su Kubos sąjungininke Venesuela.

Venesuela gaunanti daug pajamų už eksportuojamą naftą, įsigijo daug šiuolaikinių Rusijos gamybos karo lėktuvų ir kitokios ginkluotės. Didžiausi abiejų šalių nesutarimai kildavo dėl įtariamų H.Chavez paramos Kolumbijos revoliucinių ginkluotųjų pajėgų sukilėliams.

JAV Baltųjų rūmų spaudos sekretorius Robert Gibbs bando atsakyti į nemalonius žurnalistų klausimus dėl slapto dokumentų apie paramą Pakistanui ir Irano paramą Talibano teroristams Afganistane. Šią žinią paskelbė *The New York Times*, Dž. Britanijos laikraštis *The Guardian* ir Vokietijos *Der Spiegel*.

Reuters

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428
E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, Pirmininkas / President

Vytautas Radžius, Redaktorius / Editor
2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

Gediminas Markevičius, maketavimas

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.
VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78.
Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$1.00.
Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai gražinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

KAIP JAV DE JURE PRIPAŽINO LIETUVĄ

Liepos 28 d. buvo 88 metai, kai JAV pripažino *de jure* Lietuvą, Latviją ir Estiją. Tas pripažinimas galiojo per visą Sovietų Sąjungos okupacijos metą.

Amerikos lietuviai labai energingai dirbo dėl Lietuvos nepriklausomybės atstatymo ir dėl *de jure* pripažinimo. Amerikiečių padedami, jie kreipėsi į Baltuosius rūmus. 1921 m. gegužės 31 d. prezidentui Warren H. Harding buvo įteikta peticija su milijonu parašų, prašančių Lietuvą pripažinti *de jure*. Peticija buvo įrišta į 138 knygas, kurias po vieną nešė lietuvių atstovai. Tuo pačiu metu JAV senatoriai ir Atstovų rūmų nariai buvo prašomi pasisakyti už Lietuvos pripažinimą. Amerikiečių spaudai buvo įteikti paruošti pranešimai – lietuvių memorandumas „Independence for the Lithuanian nation” buvo atspausdintas 100,00 egzempliorių, o atvirukų su Lietuvos žemėlapiu daugiau nei milijonas.

1920 m. vasario 18 d. Lietuvos Vyriausybė paskyrė Joną Vileišį pirmuoju nepriklausomos Lietuvos atstovu. Bet 1921 m. balandžio 15 d. Lietuvos atstovu buvo paskirtas Voldemaras Čarneckis. Tačiau jie abu ligi Lietuvos pripažinimo *de jure* tegalėjo veikti neoficialiai.

JAV įgaliotinis Lietuvai, Latvijai ir Estijai Evan E. Young buvo Rygoje. Kai Tautų Sąjunga 1921 m. lapkričio 22 d. priėmė Lietuvą tikru nariu, jis lankėsi Kaune ir lapkričio 7 d. pristatė JAV konsulą Lietuvai Clements J. Edwards. Jis patarė Valstybės departamentui tuoj pripažinti Baltijos valstybes *de jure*, nes šių respublikų žmonės savo vyriausybės tiesioginiais rinkimais viešai, pareiškę savo valią laisvai ir su tautų sutikimu.

Prieš tą pripažinimą Washingtone labai aktyviai veikė carinės Rusijos ambasadorius Bachmetev, kuris turėjo didelę įtaką Valstybės departamente. Jis iš pareigų pasitraukė 1922 m. birželio 30 d. Tą pačią dieną Ambasadorių Konferenciją sudarančios didžiosios valstybės – Didžioji Britanija, Prancūzija, Italija ir Japonija pritarė Lietuvos pripažinimui *de jure*, bet tai buvo paskelbta tik po 5 mėnesių. Prie to prisidėjo ir Princetono universiteto prof. Harold H. Bender raštas Valstybės sekretoriui Hughes su 29 žymių amerikiečių parašais „demokratijos idealų pasaulyje plėtimo vardu”. Jis tą raštą tuoj įteikė JAV prezidentui Harding, kuris tą pačią dieną pritarė. Tad Valstybės sekretorius Hughes 1922 m. liepos 22 d. pasiuntė Rygon telegramą Young’ui, kad jis praneštų tuo pačiu laiku Estijos, Latvijos ir Lietuvos užsienio ministerijoms, jog JAV 1922 m. liepos 28 d. „suteikia teisinį pripažinimą”. Telegramoje pažymėta, kad Washingtone liepos 28 d. rytą spauda paskelbs pripažinimą ir tos dienos 9 val. ryto buvo paskelbta pasauliui ta žinia.

Kaune, Rygoje ir Taline JAV pripažinimas sutiktas su dideliu džiaugsmu. JAV konsulas Edwards iš Kauno į Washingtoną pranešė, jog „Lietuvos užsienio reikalų ministras prof. Vl. Jurgutis tuoj nuvyko į Steigiamąjį Seimą ir pranešė tą džiugią žinią. Seime kilo didžiulės ovacijos. Sugiedotas Lietuvos himnas. Buvo šaukiama: „Tegyvuoja laisvoji Amerika”.

BAŽNYČIOS GYNĖJO ŠARVUS UŽSIDĖJUS

Kadangi Lietuvos Katalikų Bažnyčios hierarchai dar vis nesukūrė šių dvasiniai šurmuliuojančių laikų būtinybes – parapijose suburti bent po tris asmenis į „Bažnyčiai ginti komitetus” Bažnyčios šmeižėjai įvairiuose frontuose turi laisvas rankas. Tokie komitetai savaime skleistų krikščioniško pilietiškumo idėjas. Jei egzistuočių platus puolimams atremti tinklas, prezidento M.A. Brazausko laidotuvių režisoriai būtų nedrįsę laužtis į Arkikatedrą ir, tam nepavykus, apmėtyti Bažnyčią melo dumblu. Dabar Bažnyčia neturi gynybės tvirtovių. Tad tenka gynėjo šarvais apsišarvoti partizanams Bažnyčios gynėjams.

Netrumpame savo gyvenime esu stebėjęs net keletą civilizuotų kraštų žymių prezidentų ir monarchų laidotuvių. Mirusieji buvo laidojami su orumu ir pagarba rangui, susilaikant nuo politinių ir religinių provokacijų.

Didžiai apgailėtina, kad pirmose mano stebėtose Lietuvos prezidento laidotuvėse gan ryškiai prasikišo keista, įvairiai provokacinė režisūra. Kalbu apie 2010 06 26 mirusio LR prezidento Mykolo Algirdo Brazausko laidotuves. Turiu mintyje ir sukeltą sovietinio tvaiko propagandinį šurmulį jau kelias dienas prieš jo mirtį. Tai tikrai nepagerino nei LR nei prezidento įvaizdžio. Atšiauri laidotuves panaudojusią propagandininkų elgsena ko tik nepavertė visa tai į provokuojantį netiesos festivalį. Lyg kas nors būtų sumanęs panaudoti laidotuves kitiems tikslams, negu atsisveikinimui su velioniu. Vien tik šiurkščiame tie-

sos negerbime buvo galima išžiūrėti „buvusiųjų” braižą. Matomai buvo bandoma panaudoti tai, kad buvo laidojamas sudėtingu SSRS ir Lietuvos laikotarpyje sudėtingose aplinkybėse gyvenęs sudėtingas asmuo. **Pasigirdo įtarimai, jog laidotuvių priedangoje bandyta išbalinti kruvinąją okupacinį komunizmą ir buvusiems Maskvos statytiniams nuo savo rankų nusiplauti, kad ir tik dvasinį – intelektualinį, tautos kraują.** Keista, kad velionio politiniai ir šeimyniniai artimieji nesustabdė jo sąskaiton keliamų, atkirtį iššaukiančių provokacijų. Laidotuvių progomis būna dažnai primenamas senovės romėnų posakis: „Apie mirusį gerai arba nieko”. Šiandien to posakio negalima taikyti žymiam visuomenininkui ar politikui. Nė vienas, kas palieka raštus, knygas, politinių bei filosofinių pasisakymų straipsnius, „nemiršta”, niekad „nenutyla”. O šiuo atveju už velionį kalba ne vien jo minčių palikimas, bet dargi ir laidotuvių nepasiskelbusių tikrų režisierių surežisuotas atkaklus brovimasis į grynai religinę sritį. Atsirado, kaip prancūzai sako, „didesnių katalikų už Popiežių”. Tokių pasirodė net buvusių LR aukštų pareigūnų tarpe.

Į „viešosios erdvės” nemalonę pateko Lietuvos Katalikų Bažnyčios hierarchai pasipriešinę, (velionio dvasiniam paaukštinimui?), prezidento karsto įnešimui Vilniaus Arkikatedron. Anot pranešimų, dėl to, net „Bažnyčios reitingai” smuko. (*Lyg ji būtų politinė partija ar krepšinio komanda...*). Reitingieriams reikia priminti, kad maskvinių okupantų ir

jų statytinių akyse Bažnyčios „reitingas” buvo „0”.

Net (1933 m.) išlaikymas penketuku „Religija” egzamino Kauno Jėzuitų gimnazijoje manęs nepadarė teologu. Tačiau ten mokė ir apie „apologetiką” – Bažnyčios gynimo prievolę. Tad bandysiu ginti Lietuvos vyskopus nuo juos mokinančių ir puolančių popiežiukų.

Šio pasauliečio spėjimu, mūsų vyskupai prezidento laidotuvėse susidūrė, net religinių dėsnių nesvarstant, su sunkiai išsprendžiamu socialiniu (ar „socialistiniu”?) klausimu: kaip Arkikatedroje išspręsti „gero kataliko” dviejų gyvų žmonių prie kars-to pasodinimo ar pastatymo formalumą? Kuri kairėje, kuri dešinėje? Kuri galvugalyje ir kuri kojugalvyje? Vargu ar visus būtų patenkinęs įvairiai abejotinas sprendimas vidun tik karstą įnešti.

Kiek prisimenu iš gimnazijos religijos kurso, ir skelbiamos „gero kataliko” atliktos išpažinties klausimas pakimba miglose. Išpažintis nesibaigia prisipažinimu nusidėjus. Tik avarijos – „staigos ir netikėtos mirties” – atveju, kiek suprantu, reikalas lieka tarp žmogaus ir Dievo. O kitais atvejais, kiek suprantu, ataskaita turi įvykti šiame pasaulyje. Į tai įeina atgaila, skriaudų atitaisymas, neteisėtai įgyto turto grąžinimas. Reiškia, gali būti ne viena priežastis, kodėl bet kuris kunigas gali neįleisti karsto į bet kurią bažnyčią.

Matomai tiesa, kad tylą dažnai daug ką pasako. Naciniai ir komunistiniai socialistinio fronto garsia-kalbiai Bažnyčios kritikai staiga prarado balsą, kai vienas vyskupas jų panosėn pakišo „lygybės” pipirinę: Bažnyčia negali daryti išimtį turtingam ir galingam... Tai tiek bandymo vykdyti kataliko apologeto jam suprantamą priedermę. Tikiuosi, kad neprivėriū dvasiškius gintis nuo tokių pasaulietiško Bažnyčios apologetų.

Dar žodelis dėl Arkikatedros. Pagal Vatikano istoriką Malachi Martin, Katedros iš Lietuvos užgrobimo klausimas iškilo, kai Gorbačiovas su „perestroikos” apgaule siekė pasimatymo su popiežium. Vatikanas nurodė Maskvai, kad Arkikatedra yra viena iš kliūčių susitikimui. Spėtina, kad Vilniuje suskambėjo skambučiai iš Maskvos, nes Gorbis buvo priimtas Vatikane, o Arkikatedra, pagaliau grįžo katalikams.

Vilius Bražėnas

Tą dieną Kaune Seimas nutraukė posėdžius, visos įstaigos ir krautuvės buvo uždarytos. Įvyko spontaniška demonstracija prie JAV konsulato, kur buvo susirinkę per 20,000 žmonių. Konsulas buvo ant rankų nešamas. Buvo kariuomenės paradas JAV vėliavai pagerbti.

Pačioje Amerikoje lietuviai savo miestuose reiškė padėkos demonstracijas. Jų didžiausia įvyko 1922 m. rugpjūčio 5 d. New York., kuriai vadovavo Leonardas Šimutis. Ją plačiai aprašė *The New York Times*. Buvo siunčiamos padėkos JAV prezidentui, Valstybės sekretoriui, senatoriams ir kongresmenams. Lietuvos atstovas V. Čarneckis rašė: „Garbė didžiai Amerikai, ištiesusiai pripažinimo ranką savo mažesniajai seseriai Lietuvai. Garbė Amerikos lietuviams tiek daug pasidarbavusiems dėl Lietuvos pripažinimo. Ilgiausių metų nepriklausomai Lietuvos Respublikai.

Baigiant šio istorinio (1922.07.28) įvykio prisiminimą, redaktorius pasinaudojo Lietuvos atstovo dr. S.A. Bačkio straipsniu 1972 m. „Aiduose”, Nr.6. Amerikos lietuviai, kaip visada, taip ir tada parodė daug sumanumo ir nesigailėjo aukų, kaip kun. Žilinskas knygoje „Amerikos Lietuva” išsireikė: „darbininkėliai klojo šimtines ant tėvynės aukuro”, kad tik padėtų Lietuvai būti laisva.

S. Tūbėnas

PRIEŠ 70 METŲ LIETUVOJE PASKELBTA SOVIETŲ VALDŽIA

Kaunas, 1940-iejį, liepos 21-oji

Prieš 70 metų tą lemtingąją dieną Lietuvoje paskelbta sovietų valdžia.

Labai simboliška, bet visa tai įvyko teatre, Valstybės teatre (šiandien tai – Kauno muzikinis teatras). Pagal Kremliaus molocho scenarijų ir režisūrą sovietinė mitologija pradėta kurti itin teatrališkai.

Juridinę okupantų, įžengusių į nepriklausomą Lietuvos Respubliką prieš mėnesį, birželio 15-ąją, valdžios teisėtumo regimybę tvirtai tarsi plienu – „stalinistiškai” – sustvirtino aktorių kolektyvas, save pasivadinęs „Liaudies Seimu”. Betgi kokie ten aktoriai – paprasčiausi statistai - komunistai, preciziškai įvykdę Lietuvos tragedijos raudonąjį scenarijų, sukurptą Kremliaus rašeivų.

Tą dramatišką mūsų tautos istorijai dieną, liepos 21-ąją, pirmajam tragedijos aktui vadovavo Justas Paleckis, permanentiškai giedojęs ditirambus Lietuvos draugui („tovariščiui”) Stalinui ir jo vadovaujamai Sovietų Sąjungai. Po to, nelyginant kokie „parlamentarai”, Stalino saulės sistemos apšviesti, minėti statistai - komunistai, įsivaizdavę esą itin reikšmingi ir talentingi aktoriai, pažeidė 1938 m. Lietuvos Respublikos Konstituciją ir priėmė deklaraciją apie naujosios „valstybės” santvarką, kurioje pabrėžiama:

„Lietuvoje įvedama tarybų santvarka. Lietuva skelbiama Socialistine Tarybų Respublika”. Tokiu būdu Lietuva iš Lietuvos Respublikos tapo „Lietuvos Tarybų Socialistine Respublika” – LTSR.

Istorių teigimu, visa tai „teatralų” buvo svarstoma tik 1 valandą ir 5 minutes (nuo 14 val. 35 min. iki 15 val. 40 min.).

Vėliau kitas Kremliaus molocho valios vykdytojas, komunistų partijos CK sekretorius Antanas Sniečkus pasiūlė manieringai atlikti kūrinį pavadinimu „Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą problema”, kuris niekada oficialiai net nebuvo įtrauktas į jokią taip vadinamų „rinkimų” į „Liaudies Seimą” programą. Mat kandidatai į būsimąjo „Liaudies Seimo” deputatus, istorikų tvirtinimu, „žadėjo išlaikyti Lietuvos nepriklausomybę”. Tačiau statistai - komunistai šiuo klausimu (po 1 valandos ir 24 minučių „svarstymų”) priėmė deklaraciją, kurioje nutariama „prašyti Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungos

Aukščiausiąją Tarybą priimti Lietuvos Tarybų Socialistinę Respubliką į Tarybų Socialistinių Respublikų sudėtį sąjungine respublika tais pačiais pagrindais, kuriais įeina į TSRS Ukrainos, Baltarusijos ir kitos sąjunginės respublikos”.

Lietuvos konstitucinės teisės tėvu tituluojamas profesorius Mykolas Riomeris apie tai rašė: „Visa, kas nuo (1940 m. – A. K.) birželio 15 iki liepos 21 dienos vyko Lietuvoje, tai tik politinio teatro vaidinimas. Šio inscenizavimo žymiausias sąmoningas veikėjas buvo Lietuvos komunistų partija, režisieriai - Dekanozovas su Pozdniakovu, vadovaujami Molotovo ir Stalino, agentai - Liaudies vyriausybė ir Liaudies seimas. Lietuvos liaudis jokio sprendžiamojo vaidmens čia ne vaidino, tačiau svetimųjų viskas buvo daroma jos vardu. Jos vardu kalbėjo ir veikė Liaudies vyriausybė; jos vardu buvo organizuojami mitingai, eitynės ir demonstracijos; jos vardu rėkė mitinguose agitatoriai ir oratoriai; jos vardu buvo skiriama Liaudies seimo sudėtis, jos vardu tas seimas išleido dvi liepos 21-osios deklaracijas, padėjusias pagaliau taškus ant „i”.

Dar vienas pragaištingas „taškas ant „i” padėtas 1940 m. liepos 23-ąją – paskutinę „politinio teatro” kūrybinės saviraiškos dieną: „Liaudies Seime” buvo suformuota Įgaliotoji komisija, kuriai pavesta nuvykti į Maskvą, į Sovietų Sąjungos Aukščiausiąją Tarybą, ir įteikti šią antrąją, galima sakyti, „prašymo deklaraciją”. Trumpai tariant, nuvykti ir pargabenti nekrofilo Josifo Stalino saulelę į Lietuvą.

„Saulės gabentojų” komisiją sudarė 20 delegatų: Birutė Abdulskaitytė, Liudas Adomauskas, Petras Cvirka, Juozas Demskis, Karolis Didžiulis, Viktoras Ditkevičius, Mečislovas Gedvilas, Liudas Gira, Marija Kutraitė, Icikas Meskupas-Adomas, Matas Mickis, Salomėja Nėris, Justas Paleckis, Kazimieras Petrauskas, Pranas Petrauskas, Motiejus Šumauskas, Stasė Vaineikienė, Antanas Venclova, Vincas Vitkauskas, Pranas Zibertas.

Beje, dar prieš šios komisijos „žygį” Kremliaus link J. Paleckis entuziastingai postringavo: „Išvykdami į šią kelionę mes, liaudies seimo atstovai, galime pasakyti: išvažiuojame parnešti naujajai Lietuvai Stalino konstitucijos saulės.”

Jos sadistiški spinduliai

Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė priėmė Pasaulio lietuvių bendruomenės ir Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos kraštų valdybų pirmininkų suvažiavimo atstovus. „Kalbant apie lietuvius, nėra ir negali būti „jūs” ir „mes” - mes visi esame Lietuvos žmonės. Kur bebūtume įleidę šaknis ar įsikūrę, esame viena Lietuva”, - sakė šalies vadovė akcentuodama, kad pagrindinis Pasaulio lietuvių bendruomenės - lietuvių tautinių ir kultūrinių vertybių puoselėtojos - tikslas yra vienyti visus lietuvius, išvykusius iš Lietuvos. Susitikime aptarta, kokių žingsnių reikėtų imtis siekiant sustiprinti Lietuvoje ir užsienyje gyvenančių lietuvių ryšius bei paskatinti naudotis pasaulio lietuvių intelektiniu, kultūriniu ir moksliniu potencialu. Taip pat buvo pasikeista nuomonėmis apie problemas, susijusias su Lietuvos Respublikos Pilietybės įstatymu.

www.president.lt

PREZIDENTĖ – UŽ DVGUBĄ PILIETYBĘ TIEMS, KURIE TURI LIETUVIŠKAS ŠAKNIS

Vilnius, liepos 28 d. Prezidentė Dalia Grybauskaitė, trečiadienį priėmusi Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovus, pareiškė esanti už platų dvigubos pilietybės taikymą. „Iš esmės prezidentės pozicija jau yra ne kartą išdėstyta šiuo klausimu - ji yra atvira dvigubai pilietybei tiems žmonėms, kurie yra išvažiavę iš Lietuvos, kurie turi lietuviškas šaknis, bet, be abejo, kol kas reikia laukti įstatymo leidėjo nuomonės”, - po susitikimo Prezidentūroje žurnalistams sakė valstybės vadovės atstovas spaudai Linas Balsys.

Pasak jo, per susitikimą prezidentė kalbėjo apie tai, kad negalima skirstyti, kad „vienii lietuviai yra Lietuvos, kiti lietuviai - pasaulio”.

„Visi lietuviai yra lietuviai”, - prezidentės poziciją perteikė L.Balsys.

„Aš manau, kad mes geriau supratome vieni kitus, jautėme parėmimą pilietybės reikalams”, - po susitikimo su prezidente kalbėjo Pasaulio lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkė Regina Narušienė.

„Mes turime daug energijos, turime daug patyrusių žmonių, išsilavinimą. Ypatingai dabar atvažiuoja daugiau jaunimo. Mes norėtume, kad Lietuva pasinau-

itin ryškiai, bemaž akinančiai, suspindėjo 1940 m. rugpjūčio 3-ąją – Lietuvos inkorporavimo į SSRS sudėtį dieną.

Taip ir išnyko Lietuva saulėtą 1940-ųjų vasarą iš civilizuoto pasaulio valstybių šeimos kaip tarptautinės teisės subjektas 50-čiai metų. Iki 1990-ųjų pavasario.

Iki Kovo 11-osios.
Arvydas Kšanavičius, bernardinai.lt

dotų tais žmonėmis - bet kur jie gyvena, kad jie liktų Lietuvos dalis”, - dėstė R.Narušienė.

„Mes nekalbame apie dvigubą pilietybę, mes kalbame apie išlaikymą Lietuvos pilietybės lietuviui. Ne apie visą bendrą atvirą dvigubą pilietybę(...) Mes reprezentuojame visus užsienio lietuvius, tai mūsų pozicija - mes norime, kad visi lietuvių kilmės žmonės turėtų galimybę išlaikyti savo pilietybę”, - kalbėjo ji.

Aptarta, kokių žingsnių reikėtų imtis siekiant sustiprinti Lietuvoje ir užsienyje gyvenančių lietuvių ryšius bei paskatinti naudotis pasaulio lietuvių intelektiniu, kultūriniu ir moksliniu potencialu.

Šiuo metu Pasaulio lietuvių bendruomenę sudaro kraštų lietuvių bendruomenės, registruotos 41 pasaulio šalyje. Manoma, kad už Lietuvos ribų gyvena apie 1 mln. lietuvių kilmės asmenų, dalis jų yra Lietuvos piliečiai.

Seimas birželį atidėjo numatytą Pilietybės įstatymo priėmimą, nes apsižiūrėjo, kad svarstant pritarta tarpusavyje prieštaraujančioms nuostatoms.

Seimas svarstydamas projektą viename straipsnyje nustatė, kad dviguba pilietybė galima, jei kitos valstybės pilietybę asmuo įgyja automatiškai gimdamas ar sudarydamas santuoką su tos šalies piliečiu, tačiau nustatytas trejų metų terminas kuriai nors pilietybei pasirinkti.

Jei kitos šalies pilietybė būtų įgyjama gimimu, kurią - Lietuvos ar kitos šalies - pilietybę pasirinkti, asmuo turėtų nuspręsti per trejus metus nuo pilnametystės, iki jam sueis 21 metai. Asmuo, kitos šalies pilietybę įgijęs per santuoką, kurią

pilietybę rinktis, turėtų nuspręsti per trejus metus nuo santuokos sudarymo.

Pritaręs tokiems pakeitimams, balsuodamas dėl kitų straipsnių Seimas minėto trejų metų termino jau nebenustatė, tad projekte liko prieštaravimas.

Jiems išlyginti Teisės ir teisėtvarkos komiteto vadovas Stasys Šedbaras yra registravęs pasiūlymą, kuris leistų gimimu ar santuoka įgytą kitos šalies pilietybę išlaikyti neprarandant Lietuvos pilietybės, be jokių terminų.

Seime stringant naujos redakcijos Pilietybės įstatymui, Seimas iki 2011 metų sausio pratęsė dabartinio Pilietybės įstatymo galiojimą.

Parlamentarai, svarstydami Prezidentūros parengtą naujos redakcijos Pilietybės įstatymą, išplėtė pirminės redakcijos projekte gana siaurai nurodytas galimybes turėti dvigubą pilietybę.

Prezidentūros pateikta redakcija dvigubą pilietybę leido tik iš Lietuvos iki Nepriklausomybės atkūrimo pasitraukusiems asmenims bei jų palikuonims, o jeigu pilietis į užsienį gyventi išvyko po 1990-ųjų, dvigubos pilietybės jis negalėtų turėti, lietuvišką pasą galėtų gauti tik užsienyje gimę jų vaikai.

Tuo metu Seime svarstant pritarta valdančiųjų siūlymui leisti dvigubą pilietybę turėti išvykusiesiems ir po Nepriklausomybės atgavimo, jei jie įgijo Europos Sąjungos ar NATO šalies pilietybę, taip pat gyvenantiesiems kaimyninėse šalyse. Seimas, priėmęs naujos redakcijos įstatymą, ketina iškart kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl teisės akto konstitucingumo.

ELTA

KRITINIS POŽIŪRIS Į LIETUVOS AKTUALIJAS

Lietuvos nepriklausomybės akto signataras dr. Leonas Milčius

Gera suprantu, kad šiandieninė nelabai gera ir optimistinė ekonominė bei socialinė padėtis Lietuvoje jaudina ne tik mus, gyvenančius prie Nemuno, bet ir anksčiau ar vėliau į kitus kraštus išvykusius lietuvius. Juk visiems norisi, kad tėvų žemė kasmet būtų vis gražesnė, o žmonės laimingesni, turtingesni, šviesesni. Iš pasaulinės finansinės krizės kilęs ir daugelį šalių užgriuvęs sunkmetis yra ypač sunkus jaunoms valstybėms, kurios neturi gilesnių politinių ir pilietinių tradicijų, patvarių demokratinės visuomenės griaučių. Lietuva kol kas vis dar laikosi, bet niekas negarantuoja, kad susidariusios socialinės įtampos kada nors nesukels pavojingos slinkties į trapios nepriklausomybės praradimą, tautinių ir dvasinių vertybių devalvaciją. Ne vienas dabartinis Lietuvos intelektualas apie tai kalba ir įspėja, kad - arba mes suskubsime suvokti ir pakeisti esamo negatyvumo priežastis, arba, kaip valstybė ir tauta, atsidursime prie išnykimo ribos. Būtų gerai, kad visi šie nuogaustavimai būtų nepagrįsti, iliuziniai, o realybėje – sunkmečio išbandyta Lietuva taps tik stipresnė.

„Lietuvos ryte” filosofas Vytautas Radžvilas savo pamąstymuose Europos dienos proga, jau atvirai apie Lietuvą kalba, kaip neišvykusią valstybę, o tokį kalbėjimą vadina „Tiesos valanda”. Be abejo, šiuose „kalbėjimuos” yra daug tiesos, kurią mums būtina suprasti ir įvertinti. Gi Žmogaus studijų centro prezidentas dr. Gintaras Chomentauskas DELFI interneto vartuose teigia, kad **mums trūksta ne pinigų, o patriotizmo** ir fantazijos. Manau, kad ši mintis taip pat teisinga. Pradžiai galėtų būti ir daugiau įvairių minčių, išsivystyti platesnė diskusija. Nesiiimu visko išanalizuoti ir apibendrinti, bet noriu pateikti keletą ir savo šalies vidaus gyvenimo pastebėjimų, kurie, mano nuomone, Lietuvai kliudo realiai tapti augančia, stiprėjančia valstybe.

Valstybės įtaka ekonomikai

Šių dienų ekonomistai, o ypač Lietuvos laisvosios rinkos instituto specialistai pabrėžia, kad valstybė yra pats prasčiausias ūkio, turto valdytojas, kad tik privatus kapitalas ir laisvoji rinka gali būti šių dienų ekonomikos varikliu. Gal ir gali, tik ne visi varikliai gerai tarnauja žmonėms. Kai kurie iš jų tinka tik žmonių likimų traiškymui, žiauriam traiškymui.

Visados reikia prisiminti, kaip ir kam buvo kuriamos valstybės. Visais laikais žmonės siekė saugumo: fizinio, ekonominio, socialinio, tautinio. Stipresnė valstybė, daugiau valstybingumo – didesnis ir gyventojų saugumas. Šiandien žmonėms svarbiausias socialinis saugumas, kurio, deja, nepakanka. Auganti, kuriama valstybė jo nesugeba garantuoti. Dažnai atrodo, kad dabartiniame gyvenime vyksta priešingas procesas – valstybės silpninimas, valstybinių institucijų reikšmės menkinimas, jų pačių kompromitacija.

Manau, kad per anksti susižavėjusi ir paklususi liberalios laisvosios rinkos šauklių apetitams ir dalį valstybinio turto be pakankamos kontrolės paaukojusi ant privataus kapitalo „aukuro”, valstybė baigia prarasti lemiamą įtaką šalies ekonomikai, finansams, o tuo pačiu ir gyventojų socialiniai saugai. Juk net tokia galinga valstybė kaip JAV laiku nesugebėjo suvaldyti savo komercinių bankų, naftos verslovių kompanijų, tad ką kalbėti apie Lietuvos valstybės galimybes turėti didesnę įtaką privačiam kapitalui, kurį gal būt ateityje galėtų valdyti kartais per daug godūs, nesąžiningi, arba net ir piktavaliai svetimšaliai savininkai. Tad būtina stiprinti valstybės įtaką visai šalies ekonomikai, neprarasti valstybinės kontrolės svertų. Kaip begerbtume privatų kapitalą, bet jis atsako tik už save, savo augimą, plėtrą, bet ne už visą visuomenę ar valstybę.

Daug ką prieš prezidento rinkimus nepaprastai žavėjo tada dar tik kandidatės Dalios Grybauskaitės pažadai ryžtingai kovoti su oligarchais, monopolijomis. Juk iš tiesų daugelis jau pradedame nesuprasti, kam tarnauja ir pataikauja mūsų rinkta valdžia – žmonės ar stambiajam kapitalui, komerciniams bankams? Atrodo, turime tikrai ryžtingą Prezidentę, bet žadėtos ryžtingos kovos kol kas nematyti. Galima nuogaustauti, kad per ilgai ruošiantis kovai, pats noras kovoti gali praeiti.

Kaip kas gali pasakyti, kad mūsų verslininkai sugeba organizuoti gamybą, bet nėra kur dėti produkcijos, pasaulis perpildytas prekėmis, o žmonių poreikis pirkti labai menkas. Žinoma, kai verslininkas prieš pasaulines problemas paliekamas vienas, be reikalingos protekcinės valstybinės politikos ir nacionalinės rinkos vertės palaikymo, jam tikrai sunku

konkuruoti su pigiu kinietišku „niekalu”. Gražus buvo šūkis: „Pirk prekę lietuvišką!”. Tik blogai, kad jis prigeso, o lietuviškai prekei užkrauta jos pagaminimo kaštus tikrai neatitinkanti kaina, kad ji bet koki norą pirkti atbaido.

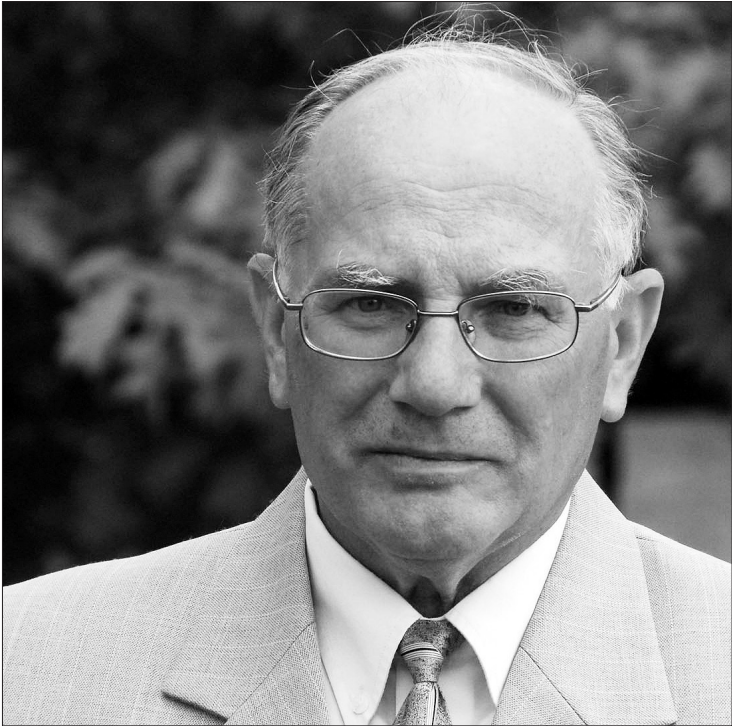
Gražu, kai valstybės užsienio politika tarnauja demokratijos plėtrai, bet kartais pirmoje eilėje ji galėtų daug ženkliu pasitarnauti savų ekonominių ir socialinių problemų sprendimui, savų interesų gynimui. Sunkmečio pelkėje įklampusį šalies ekonominį vežimą nei vieni piliečiai, nei besiblaškantys verslininkai, nei pasimečiusi valdžia atskirai po vieną neištemps. Reikalingas visų sutartinis, geranoriškas, pasiaukojantis darbas, paremtas netgi savotišku valstybine politika globojama patriotiškumu ir tautiniu išdidumu.

Nuvertintas darbas ir dirbantis žmogus

Šiandien mes neturime kito kelio kurti ir stiprinti savo valstybę, kaip tik darbu, kuris gali būti pats įvairiausias. Vertybės ir valstybių vidaus produktas kuriamas ne tik rankomis, bet ir protu, kartais dar daugiau. Tad visados bodėjau, si, kai jie priešpastatomi, arba neadekvačiai vertinami. Pats bjauriausias dalykas, kai dalis žmonių niekinančiai pavadinami runkeliais, kiti biurokratais, arba kitokiais prie valdžios lovio susėdusiais subjektais. Išnykusi pagarba ūkininkui, gydytojui, mokytojui, teisininkui, valstybės tarnautojui, eiliniams bet kokios įmonės darbininkui, aptarnavimo, meno, kultūros sferos darbuotojui, pagaliau tų pačių piliečių išrinktam arba paskirtam valdžios atstovui, visus pastatė į tam tikras priešingų frontų pozicijas. Suskilusi visuomenė – silpna visuomenė.

Turėtume suprasti, kad kiti gali tik trumpam ateiti į talką ir padėti, bet pagrindinis krūvis visados tenka ir teks tik patiems. Dieną kitą galima pragyventi ir pasiskolinus, pasinaudojus suteikta labdara, trumpalaikie parama, bet visas žmogaus, o taip pat ir valstybės gyvenimas, gali būti grindžiamas tik darbu.

Pokariu, kad ir kokia bebuvu sunki situacija, žmonės atsilaukė tik dirbdami. Manau, kad bet koks darbas šiandien yra nuvertintas, o jo prasmė neleistinai iškreipta. Darbą, darbo užmokestį pakeitus įvairiomis išmokomis, bedarbio pašalpomis, žlugdoma ne tik šalies ekonomika, bet ir žmogus. Pirmiausia žlugdomas morališkai, atveriamas pats tiesiausias kelias jo degradacijai. Man nesuprantama, kaip dabar darbas, gamyba, miesto

Dr. Leonas Milčius

ar kaimo dirbantis žmogus tapo neįdomus, nevertinimas. Juos visų lygių valdantieji, žiniasklaida tiesiog pamiršo, lyg ne jie kurtų valstybę, kurtų jos ekonomiką, mūsų visų gerovę. Jau nekalbu apie įstatymu tapusią sąvoką „dirbantis pensininkas”, į pensiją išėjęs mokslininkas – blogas, jį reikia bausti, pensiją sumažinti, arba jos ir visiškai nemokėti. Lyg tai būtų nesvarbu, kad jis per visą gyvenimą mokesčių forma gal ir penkias tokias pensijas jau sumokėjo valstybei.

Ne viena politinė partija savo rinkimų programoje ryžtingai kalba apie biurokratijos mažinimą, o aukštas valstybės pareigūnas, mokyklos, ligoninės ar kitos valstybinės institucijos vadovas giriasi, kiek etatų sumažino ir darbuotojams, tarnautojams pasiūlė pasieškoti darbo kitur. Sunkmečiu ardome apskritis ir džiūgaujame, kad tūkstantis biudžetininkų bus atleista. Tik pamirštama pagalvoti, o kur jie gali ar galės įsidarbinti? Gal būt tik kitose šalyse arba darbo biržoje prie bedarbiams skirto katilo. O gal yra priešingai, tai valstybinių ir kitų institucijų vadovai nesugeba organizuoti taip darbo, kad visi darbuotojai būtų intensyviai užimti ir šaliai padaryta juntama nauda. Juk daug proto nereikia, kad gerai organizuotas visos tos ar kitos pramonės šakos, sferos darbas gali atnešti šimtą kartų daugiau naudos, negu vienas, kad ir labai geras vairuotojas, statybininkas ir pan. **Valstybė tik kuriama, o kalbama, kad jau jos statytojų yra per daug. Gal ne statytojų yra per daug, bet per mažai protingai vadovaujančiųjų.** Mes tikrai prieisime aklavietę, jeigu ir toliau valstybės tarnautojai bus niekinami, jie visą laiką bus gąsdinami „saulėlydžiais”, išvaikymu, mažinimu ir pan. Nenorėčiau dirbti jokioje valstybės tarnyboje, ministerijoje, jeigu jai vadovautų tos srities diletantas, partinis „sraigtelis”. Tokiu atveju tikrai, gerų sprendimų nebus, o atsakomybė kris

ant eilinių, varganų, užguitų tarnautojų.

Daugiau negu keista bedarbių rėmimo politika. Tai grynas valstybės alinimas. Gi už tuos pačius pinigus tuos pačius bedarbius galima įdarbinti visuomenei ir valstybei naudingiems darbams. Ir nauda būtų padaryta, ir žmogus nesijauستų nepilnavertis, išlaikytinis, kurio tolesnis kelias gali pavirsti į labai siaurą takelį prie šiukšlių konteinerių, kilpos, o geriausio atveju – emigranto bilietas. Gi dažnai ne tiek pats atlyginimas svarbus, kaip pats dirbančiojo žmogaus statusas, jausmas, kad tu esi reikalingas. Bedarbystės lygis – tai vyriausybės ir politikų nemokšiško lygio rodiklis.

Jeigu kokias naujas ministerija ir reikėjo kurti, tai tik darbo ir energetikos, nes šiuo metu tik jos būtų svarbiausios. Jeigu Seime kokios nors diskusijos ir vertos didesnio dėmesio bei pritarimo, tai tik tos, kurios padėtų didinti užimtumą ir spręsti kitas gyventojų socialines problemas. Galima veržtis ir veržti, galima taupyti iki išsekimo, galima trinti rankas, kad vis dar sekasi skolintis, bet visi šie keliai turi aklavietes. Šviesesnis proveržis gali būt pasiektas tik darbu.

Nesukurta tikra vietos savivalda

Atrodo, kad labai greitai Lietuvoje bus sunku susikalbėti, nes suteikti žodžiai neatitiks daiktų, reiškinių esmės. Šalies Konstitucija ir atitinkamais įstatymais turime įteisinta gyventojų savivaldą, turime savivaldybes, jų administracijas, bet labai didelis klausimas, ar turime realią savivaldą? Ir be didelio ginčo galima įrodyti, kad turime tik keliomis partijomis pagrįstą vietos savivaldos formą, bet be realaus ir gyvybingo platesnės visuomenės turinio.

Šiuo metu gyvenant periferijoje, kaime, vis labiau apgailestauju, kad nepasisėkė

(Nukelta į 6 psl.)

(Atkelta iš 5 psl.)

KRITINIS POŽIŪRIS...

sukurti tikros vietos savivaldos. Prisimenu, kai Aukščiausioje Taryboje buvo kalbama, kad vietos savivaldos narių rinkimams partinė proporcinė sistema bus taikoma tik labai trumpą laiką, kol ir kaimuose politinės partijos sustiprės, o vėliau tikrai bus pereita prie mišrios sistemos. Kol kas nieko neturime. **Rinkėjas gali balsuoti tik už tą ar kitą kandidatų partinį sąrašą. Tuo visa savivalda ir pasibaigia.** Toliau prasideda nekontroliuojama vietos partinio elito saviveikla, kurios eilinis gyventojas niekuo negali įtakoti, nes jis nerenka mero, nerenka net seniūnų. Nebūdamas įtakingos partijos nariu, arba brangiai koku tai būdu vienai ar kitai partijai neužmokėjęs, neišsitekęs, savivaldybės tarybos nariu niekados nebūsi. Tad gyventojams dabartinė savivalda ir jos nariai yra mažai žinomi, juo labiau įdomūs.

Jeigu valdančiosios Seimo partijos nesutars ir nepakeis vietos savivaldos ir jos tarybų narių rinkimo įstatymų, būsimieji rinkimai gali būti labai skurdūs, nes rinkėjus tais „pačiais pelais“ apgauti bus sunku. Sako, kad ir žvirbliai prie tų pačių pelų antrą kartą nelabai puola, gi žmogus, rinkėjas, tai ne žvirblis.

Manau viskas būtų kitaip, jeigu patys gyventojai galėtų rinkti savo seniūną, jį kontroliuoti, esant reikalui netgi atšaukti. Žinoma, ir toks išrinktas seniūnas turėtų turėti žymiai daugiau teisių, galimybių sudaryti ir, pasitarus su taip pat gyventojų renkamais gatvių ar kaimų seniūnaičiais, disponuoti minimaliu seniūnijos biudžetu.

Prieš keletą metų Lietuvoje buvo bandyta kurti kaimo bendruomenių centrus, vietos veiklos grupes. Bet, jos, būdamos be realių teisių ir galimybių įtakoti seniūnijos, savivaldybės veiklą, taip ir liko formalios, popierinės. O kodėl joms nesuteikti teisių kelti savo kandidatų į savivaldybių tarybas? Atsakymas paprastas – valdančiosios Seimo partijos nenori jokios konkurencijos ir jokios realios gyventojų savivaldos, nes valdžia dalintis, net periferijoje – oi, kaip sunku! Jeigu Seimas ir šį kartą neišdrįs leisti bendruomenių atstovams kelti savo kandidatų į savivaldybių tarybas, arba jiems sudarys išskirtinai sunkius reikalavimus, tai gali privesti prie masinio savivaldybių tarybų rinkimo boikoto ir atviros konfrontacijos su politinėmis partijomis. Vietose laikas keisti vienvaldį partinį mąstymą, laikas.

Praradusi pasitikėjimą teisėsauga

Liūdna tiesa, bet atrodo, kad

Žalgirio mūšio 600-ųjų metinių minėjimo metu Lietuvos kariai Griunvalde.
Dž. G. Barysaitės nuotr.

kalbėti apie dabartinę teisėsaugos krizę darosi taip pat banalu ir neįdomu, kaip ir apie ekonominę krizę apskritai. Visi mato, vis žino ir visi, o tai jau būtų blogai, su tokia padėtimi susitaikė. Nelabai kas ir kokių vaisių teisėsaugai „gydyti“ žino. Tikėjome, kad susiformuos nauja teisininkų karta, kuriai bus svetimos visos buvusios nuodėmės, politizuota pažiūra į žmogų. Senų „nuodėmių“ lyg ir išvengėme, bet atsirado naujų, dar negražesnių – visiškas žmogaus nematymas.

Šiandien, pasitikėjimą praradusiai teisėsaugai reabilituoti nėra kito kelio, kaip baudžiamųjų bylų svarstymui sukurti visų piliečių renkamą prisiekusiųjų instituciją. Kartais nėra taip svarbu turimos kvalifikacinės žinios, kaip sąžiningumo kriterijai. Dabar apgailestauju, kad tuometinėje Aukščiausioje taryboje nepakankami ginčijomės ir nuolaidžiavome tiems teisininkams, kurie teigė, kad teismų tarėjai yra sovietinė atgyvena, o ir prisiekusieji, būdami ne teisininkai, mažai ką išmano ir mažai ką gali padėti, kad tai bus tik nereikalingas ir brangus teismų balastas. Pasirodo, kad vis tai yra netiesa, nes kartais netgi priimti konstituciniai sprendimai valstybei ir jos piliečiams yra žalingi. Tad ką jau kalbėti apie eilinių teismų ir teisėjų sprendimus, kurie įaudrina visuomenę, o kartais sukuria ir finansinę žalą valstybei, kai juos užprotestuoja Strasbūre. Tesimai ir teisėjai už nekvalifikuotus ir neteisingus, uždelstus sprendimus neatsako. O gaila, turėtų atsakyti, kaip ir blogai dirbant bet kurį kitą darbą.

Gerai, kad žiniasklaidoje tenka girdėti ir tam tikrų prošvaisčių. Dainius Sinkevičius DELFI interneto vartuose rašo, kad Prezidentės patarėjas Ernestas Rimšelis teigia, kad Lietuvoje prisiekusiųjų teismo nebus, bet už tai bus tarėjų institutas, t.y. visuomenės atstovai bus įtraukti į teismų darbą ir turės įtaką priimant sprendimus. Ir tai jau geriau, nes, kaip sako, nesvarbu kokios spalvos katė, svarbu, kad tik peles gaudytų.

Negausi lietuvių tauta, bet piktavališkai dar ją mažiname

Šiuo atveju nekalbėsiu apie gimstamumo problemas ir bauginančią grėsmę lietuvių tautai visiškai išnykti po 200 metų. Reikia tikėtis, kad sunkmetis dešimtmečiais nesitęs ir lietuvičiai nepraras noro bei sveikų igūdžių mylėtis. Kaip grybams reikia lietaus, taip vaikams gimti ir augti reikia tik palankesnių socialinių sąlygų, jautresnio valstybinio požiūrio į jaunus šeimas, vaikus.

Kalbėsiu apie išvykusius ir nupilietintus savo tautiečius. Taip jau yra, kad istorijos bėgyje per Lietuva nusirito ne viena emigracijos banga, kuri lyg žiedus nuo tautos medžio skynė geriausius jos vaikus. Bet, čia geriau negu gamtoje. Nuskinti žiedai nenuvyto, bet priešingai, labai dažnai gražiai prigijo svetimose žemėse ir Lietuvos garbei bei tam tikrai naudai davė gražius vaisius.

Atrodo, niekas neginčija, kad lietuviai – Lietuvos vaikai. Tik ar tikrai visi? Gali kilti mintis, kad pats klausimas jau nelogiškas, nes kaipgi gali būti kitaip, jeigu mes pagal savo kilmę, jau esame lietuviai, tai kam gi dar reikia rūšiuoti pagal tai kur gyvena, kada išvyko ir pan. Kuris gi tėvas ar motina savo vaikui galėtų pasakyti, kad štai, jeigu tu jau išėjai iš namų, tai tu dabar nesi mūsų vaikas. Pasakyti gali, bet žodžiais esmės, kilmės, kraujo nepakeisi. Juk yra taip paprasta suprasti ir priimti, kad mes visi, kaip buvome tai taip ir liekame savo tautos vaikais, kurių visų šaknys čia, prie Nemuno. Žmogaus gyvenimo keliai peržengia ne tik namus, bet ir valstybių sienas, žemynus, vandenynus. Ir jie, kaip nuveda, taip turi turėti galimybę ir parvesti, nežiūrint laiko ir kartų. Mes, kurie likome gyventi Lietuvoje į kitus kraštus anksčiau ar vėliau, ilgiau ar trumpiau išvykusius lietuvius privalome žiūrėti, kaip į neatskiriama mūsų tautos dalį, kuri gali neabejoti Motinos Lietuvos meile, visados atvertomis durimis ir tikėjimu, kad paliktų namų niekas ir niekada

atimti negalės. Gi išvykusieji, manau, niekados negali atsižadėti savo žemės, savo tėvų, brolių ir kitų artimųjų, visą laiką būti pasirengusiais išgirsti ir atsiliepti į krauju perduotą atmintį, pareigą ir atsakomybę už Lietuvą, už čia likusius artimus ir juos mylinčius žmones.

Kartais pragmatiškai pagalvoju, kad dar labai neaišku kam bus skirta daugiau ir ilgiau nešti Lietuvos vardą. Lietuvos geopolitinė situacija yra tokia, kad mes visą laiką gyvenome ir gyvensime krizinėje teritorijoje. Kas garantuos, kad didžiųjų valstybių interesai vėl kada nors nebus joms svarbesni už Lietuvos valstybingumą? Tiesioginį fizinį pavojų kels ir aplink Lietuvą numatomos statyti atominės elektrinės. Tad gal ir gerai, kad mūsų genofondas yra šiek tiek ir tolėliau paskel-simas? Juk taip gera ir stipru buvo po Kovo11-osios jausti, kad ir kitose šalyse turime stiprią savo tautiečių paramą, garsų jų balsą. Aš jau nekalbu apie tuos lietuvių tautos kultūros ir istorinės atminties lobius, kuriuos jie išsaugojo per visą sovietinį laikotarpį. Gaila, kad dar ir dabar visko nesugebame laiku perimti ir tinkamai įvertinti. Mes turime susitaikyti, kad dalis lietuvių gyvena kitur, ne Lietuvoje ir į tai žiūrėti ne vien kaip į praradimą, bet kaip į tam tikrą tautinį, politinį, o gal ir ekonominį rezervą, kurio, deja, dar neišmokome tinkamai panaudoti. Dažnai netgi priešingai, neleidami, apribodami likti piliečiais, juos stumte atstumiamo, tiesiog elgiamės ožiškai, neprotingai. Lyg tai, jeigu tu gyveni geriau negu aš, tai tada tu nesi mūsų šalis, būk tokia pačia vargo pele. Betgi gal praregėsime ir pamatysime, kad „atstuminė“ netektis nėra ne tik fizinė netektis, bet nėra ir kultūrinė, tautinė, juo labiau ekonominė. Visose situacijose galima rasti ir teigiamų, naudingų dalykų.

Gražių prošvaisčių kelia Seime svarstomas naujas Pilietybės įstatymas. Tik pats svarstymas taip užsitęsė ir apaugo pataisomis, kad gali nutikti taip, kaip žmonės sako – iš didelio debesio, mažas lietus. Lenkai, Lietuvos valdžiai nuolaidžiaujant, Vilnijos krašte gyvenantiems lenkų kilmės Lietuvos piliečiams brukte įbruko savo „žaliąsias kortas“, dabar rėksmingais reikalavimams privers keisti ir lietuvių kalbos abėcėlę, taip didindami ir taip gausią lenkiškąją diasporą už Lenkijos ribų. Nors ką gali žinoti, Rytų Lietuvoje jų tikslai gal dar didesni. O mes dėl savo kraštiečių vis svarstome, dangstomės tiesiogiai tautai žalingu ankstesniu Konstitucinio teismo sprendimu ir trypčiojame vietoje – duoti ar neduoti,

o jeigu duoti, tai kam ir už ką. (geriau jau sakytų už kiek). O sprendimas turėtų būti labai paprastas. Jeigu lietuvių kilmės žmogus, ar pilietis, anksčiau turėjęs Lietuvos pilietybę, nori ją išsaugoti, nori laikytis prisiimtų įsipareigojimų, Lietuvos pilietybę reikia ir palikti, suteikti teisę vėl įgyti, nepriklausomai kokios valstybės krepšyje ar krepšelyje dabar būtų prisi-glaudęs. Išsaugosime lietuvius, išsaugosime ir Lietuvą. Koki Seimas priims sprendimą, parodys netolima ateitis. Būtų gerai, kad nors kartą mūsų tautos atstovai prie tautiečių lūkesčių nesukluptų.

Silpnas patriotiškumas – silpna tauta ir valstybė

Kad atėjus laikui lietuviai sugeba būti tikrais savo šalies patriotais, parodė patys švie-siausi Sąjūdžio laikai. Ne kas kita, o tik tautinis atgimimas laužė sąstingio ledus, telkė į Baltijos kelią, teikė stiprybės kruvinuose Sausio 13-osios įvykiuose. Tautiškai prabudęs ir savo valstybėje sustiprėjęs žmogus, sunkai nugalimas. Tad laiminga ir stipri ta valstybė, kurios gyventojai yra pilietiškai brandūs ir patriotiški. Juk stiprus žmogus kartais yra svarbiau ir daugiau negu modernus ginklas.

Todėl valstybė privalo remtis savo patriotiniais piliečiais, remtis tauta, jos tradicijomis, kultūra. Valstybė yra aklavietėje, kai nepakankamai vertinamas ne tik eilinis darbas, bet ir kūrybinis, intelektualinis darbas, nepuoselėjamos tautinės, krikščioniškos vertybės. Žmonės prie savo šalies riša ne tik ekonominiai svertai, bet ir moraliniai, idėjiniai, pasitikėjimas savo šalimi. Deja, šioje srityje ryškesnės valstybinės politikos kol kas nėra.

Ne tik sunkmečius, bet ir daug didesnius sunkumus žmonės iškenčia, jeigu jie su-prantami, jeigu sunkumų našta visi neša vienodai. Man bet koks dangoraižis nublanksta, jeigu prie jo kontenerių atsi-stoja vargšas, bedarbis, o bet koks pokylio balius tampa puota maro metu, jeigu vieni didžiuojasi milijonais ir perka televizinių „šou“ šlovę, gi kiti lieja prakaitą eilėse prie darbo biržų, jeigu už visas komunalines paslaugas miesto gyventojas privalo sumokėti du kartus daugiau negu jo pensija, pašalpa ar atlyginimas. Suprantama, tada žmonėse dingsta ir patrio-tiškumas, atsakomybė už savo valstybę.

Laisvai gyventi, tai dar ne-reiškia vieniems laisvai lobti, o kitiems priverstinai skursti. Laisvai gyventi – laimingai gy-venti, visiems laimingai. Laisvi žmonės turi teisę į laimingą gyvenimą. Tikiu, kad anksčiau ar vėliau lietuviai tokie ir bus.

ST. PETERSBURG, FL

JAV
NEPRIKLAUSOMYBĖS
MINĖJIMAS

Pradedant sekmadieninius pietus, Lietuvių klubo pirmininkė Vida Meiluvienė paminėjo liepos 4-ją kaip JAV 234-tas nepriklausomybės paskelbimo sukaktuves. Ji pastebėjo, kad mes turime būti dėkingi, kad dauguma mūsų tautiečių rado prieglobstį „Uncle Sam” žemėje. Gyvendami čia per 60 metų puoselėjome lietuviybės židinius, neužmiršdami ir Lietuvos laisvinimo reikalų. Minėjimo pabaigai buvo sugiedotas Amerikos himnas.

Po pietų pirmininkė pranešė, kad kan. B. Talaišiui išvykus atostogų, jį pavaduoti atvyko Vilniaus pedagoginio Universiteto dėstytojas, kunigas docentas teologijos daktaras Algis Baniulis, SJ, kuris liepos mėn. 4 d. sekmadienį, Šv. Jėzaus Vardo bažnyčioje aukoją Šv. Mišias ir pasakė pamokslą. Pirmininkės paprašytas jis papasakojo, kad baigė kunigų seminariją pogrindyje, okupuotoje Lietuvoje. Kunigu išventintas 1974 m. kovo 9 d. Jis rūpinsis St. Peterburgo ir apylinkių lietuvių sielovados reikalais iki 2010 m. rugpjūčio 25 d.

GEDULO IR VILTIES
DIENA

2010 m. birželio mėn. 13 d., po sekmadienio pietų, Lietuvių klubo pirmininkė Vida Meiluvienė prisiminė 1941 m. birželio mėn. 14 dienos rytą prasidėjusius masinius lietuvių trėmimus į Sibiro koncentracinius lagerius.

Su dideliu liūdesiu prisimename tą rytą, kada Sovietų kariuomenės daliniai, žiauriai įsibrovę į namus, rinko nekalčius Lietuvos žmones ir kūdikius ir siuntė į vergų stovyklas. Juos vežė gyvulinuose vagonuose be maisto ir vandens. Dėl nežmoniškų transporto sąlygų ir bado, daug tremtinių bei kūdikių mirė vagonuose.

Kiek yra žinoma, nedaug 1941-jų metų tremtinių sugrižo į namus. Dauguma jų mirė nuo šalčio ir nežmoniškų darbo sąlygų sovietinio Sibiro taigose. Sugrįžusieji aprašė apie savo kančias atsiminimų knygosė. Mūsų klubo bibliotekoje yra daug knygų, kuriose aprašoma Sibiro tremtinių pergyvenimai.

Mes lenkiame galvas tiems tūkstančiams mūsų tautos sūnų ir dukterų, kurie tapo sovietinio holokausto aukomis. Jie nužudė jų kūnus, bet jų dvasia liko gyva, ir šiandien jie yra pavyzdžiu ateities kartoms.

Po to buvo parodytas filmas „Sibiro Lietuva”, nufilmuotas A. Reneckio, apie išlikusių lietuvių gyvenimą Sibire.

TĖVO DIENA

Sekmadienį, birželio mėn. 20 d., visus įeinančius pietums tėvus Lietuvių klubo valdyba pasveikino su buteliu alaus ir užkandėliais.

Klubo pirmininkė Vida Meiluvienė pakvietė Mečį Šilkaitį paminėti Tėvą, kaip šeimos vyriausią globėją, ap rūpintoją ir jos saugotoją.

Šiais metais švenčiame 100-tąsias metines, kai Tėvo diena buvo pradėta švęsti. Tėvas ir šeima yra tradicijų saugotoja, minėjo M. Šilkaitis.

Šiandieną pastebime nusikaltimų gausumą ne tik čia, bet ir tėvynėje. Šeimos irsta, jaunimas nejaučia dorovinio ugdymo šeimoje, nesilaiko tradicijų ir nerodo noro išlaikyti šeimos tęstinumą. Pirmininkė V. Meiluvienė padėkojo M. Šilkaičiui ir pakvietė Alvitą Kerbelienę, kuri paskaitė Vilijos Tirlikaitės eilėraščių „Tėčiui”.

ŽALGIRIO MŪŠIO
MINĖJIMAS

Šiais metais liepos mėn. 15 dieną buvo 600 metų, kai jungtinės Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės ir Lenkijos Karalystės pajėgos sumušė vokiečių Ordino kariuomenę, tuo pabaigdamos du šimtus metų trukusį Ordino veržimąsi į Rytų Baltijos žemes. Šis Žalgirio mūšis (lenkiškai vadinamas Griunwaldo, o vokiškai Tannenberg) paliko pėdsakus įvairių tautų istorinėje atmintyje. Lietuvių klubo Kultūros būrelio pirmininkė Angelė Karnienė savo pasakaitoje iškėlė priežastis, dėl ko kilo šis mūšis. Vokiečių Ordino nuolatinis veržimasis į rytus buvo sustabdytas.

Žalgirio mūšis – tai Lietuvos valstybės ir Vidurio Europos rytinės dalies istorijoje liks ilgiems šimtmečiams kaip lemiamas mūšis.

Atsisakius iš revizijos komisijos pirmininko pareigų „Lietuvių žinių” redaktoriui Albinui Karniui, jas iki metų pabaigos sutiko perimti Kultūros būrelio pirmininkė Angelė Karnienė, kurią toms pareigoms patvirtino Lietuvių klubo valdyba.

Lietuvių klubo Valdyba kviečia specialiams reikalam aptarti visų narių susirinkimą klubo salėje rugsėjo 1 dieną, 2 val. p.p. Kviečiame narius gausiai dalyvauti. Po susirinkimo dalyviai bus pavaišinti.

Baigiant ruošti spaudai „Lietuvių žinias”, gautas pranešimas, kad mirė mūsų klubo garbės rėmėjas dr. Jonas Maurukas. Plačiau apie a.a. dr. J. Mauruką kitame „L.Ž” numeryje.

Kiekvieną sekmadienį Lietuvių klubo narys Mečys

„Dainavos” stovykloje kasmet vyksta jaunimo stovyklos. Per 50 metų „Dainava” pilnai pateisino savo tikslą, formuojant lietuviškos dvasios jaunimą JAV. Stovyklauja ateitininkai, skautai, lituanistinių mokyklų mokytojai, tautinių šokių mokytojai, dainų švenčių vadovai. Kasdien pakeliama lietuviška vėliava.

JAV SENATORIUS
GEORGE V. VOINOVICH

JAV senatorius George V. Voinovich (R), vienas iš dviejų senatorių, kurie atstovauja Ohio valstijos gyventojus, š.m. pradžioje pranešė, kad jis nekandiduos į JAV senato vietą, kurią jis užima nuo 1998 m. Sen. Voinovich paaiškinimas: JAV bei Ohio valstijoje yra daug problemų, kurios reikalauja sprendimų ir kandidatūra į JAV Senatą pareikalautų per daug laiko.

Senatoriaus politinis gyvenimas prasidėjo 1966 m., kai jis buvo išrinktas į Ohio valstijos Senatą. Paskui sekė Cuyahoga County (apskritis) revizoriaus bei komisaro (commissioner) vietos. 1978 jis tapo Ohio valstijos vicegubernatorium (lieutenant governor) ir 1979 buvo išrinktas Cleveland, Ohio meru, kur ištarnavo 10 metų. Sen. Voinovich pirmas 1988 avantiūringas mėginimas tapti JAV senatoriumi nebuvo sėkmingas. 1990 m. jis buvo išrinktas Ohio valstijos gubernatoriumi, kur ištarnavo iki 1998 m., kada buvo išrinktas į JAV Senatą.

Neginčijamas faktas yra, kad per amžius buvo ir dabar veikia procedūra, asmenybių pripažinimai bei jų pagerbimai už nuopelnus, kurie apima plačius bei ilgus laikotarpius ir taip pat nereikšmingus veiksmus. Liepos 23 d. 7:00 v.v. Clevelando mieste „Massimo da Milano” restorane įvyko sen. George V. Voinovich pripažinimas už jo darbą NATO

Šilkaitis daro klube pranešimą, kas vyksta Lietuvoje. Klubo nariai ir svečiai mėgstas žinias, kurių pabaigoje jis paskaito linksmus, juoką sukeliančius, anekdotus.

Lietuvių žinios inf.

SUSIGRAŽINTI –
GARBĖS REIKALAS

Lietuvos Seimo pirmininkė Irena Degutienė teigia, kad tikslas susigrąžinti emigrantus turėtų tapti valdžios garbės reikalu.

Parlamento vadovė pridūrė, kad **emigracija – viena didžiausių Lietuvos problemų.**

Tai ji pasakė Seime, sveikindama Pasaulio lietuvių bendruomenės ir jaunimo sąjungos kraštų valdybos pirmininkus. Iš 24 kraštų atvykę pasaulio lietuviai Seime posėdžiavo liepos 30 ir 31 d.

Parlamento vadovė I. Degutienė paprašė Pasaulio lietuvių bendruomenės pagalbos, kad būtų išlaikyti Lietuvos ir išvykusiųjų ryšiai. Išnaudoti užsienyje gyvenančius lietuvius šalies gerovei kurti ragina ir patys Pasaulio lietuvių atstovai.

Iš tokių pasaulio lietuvių susitikimų darbotvarkių kelintus metus nesitraukia diskusijos apie pilietybę.

Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkė **Regina Narušienė** teigia, kad klausimas dėl dvigubos pilietybės lieka atviras. Išeiviai sprendimo tikisi sulaukti rudenį, kai Seimas grįš prie šio klausimo. Prezidentė vakar sakė, jog palaiko idėją, kad emigravusieji po Nepriklausomybės atkūrimo išlaikytų dvigubą pilietybę.

Manoma, kad už Lietuvos ribų gyvena apie milijonas lietuvių kilmės asmenų, dalis jų yra Lietuvos piliečiai.

ELTA

Algirdas V. Matulionis

LIETUVIŲ RADIOJO PROGRAMA girdima antradieniais

9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

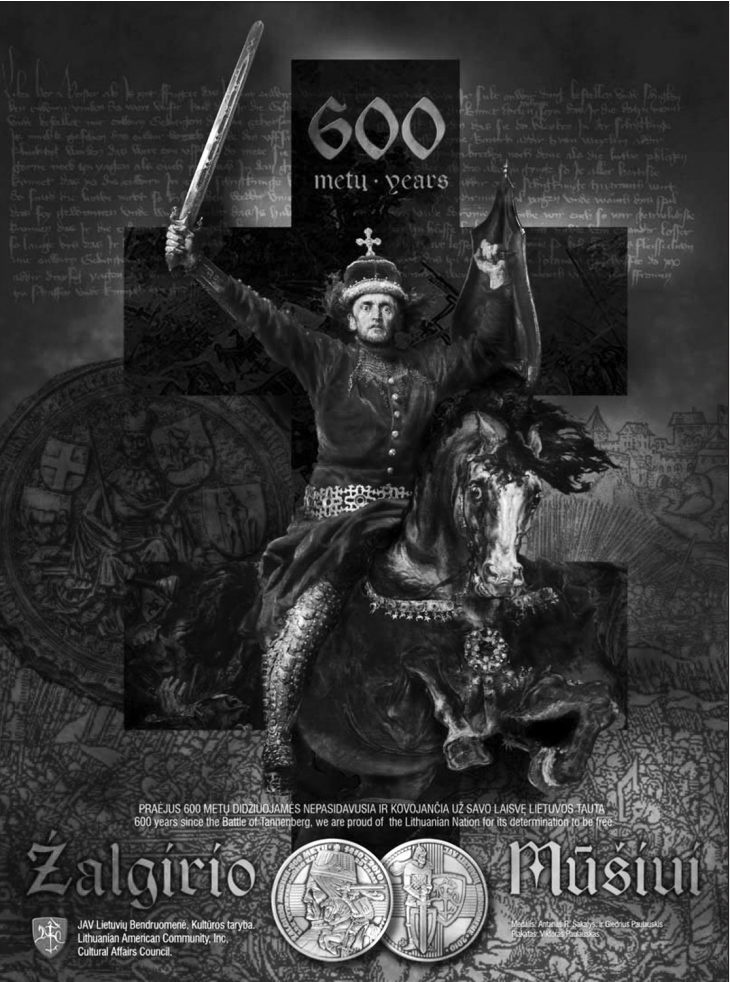
Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrę Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687.

Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

LIETUVA IR PASAULIS

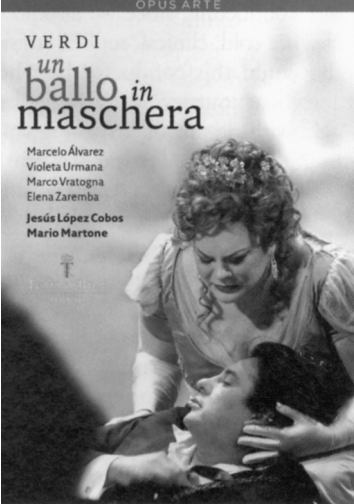
Lietuvos jaunieji chemikai iš Japonijos sugrįžta su visų spalvų medaliais. Lietuvos atstovas pelnė ir garbingiausią pirmąją vietą. Iš liepos 19-28 dienomis Tokijuje, Japonijoje, vykusios 42-osios tarptautinės chemijos olimpiados su aukso medaliu grįžta Kauno technologijos universiteto gimnazijos abiturientas **Vladimiras Oleinikovas**. Jį olimpiadai paruošė mokytoja **Birutė Maciulevičienė**. Jaunuoliui tai – jau ne pirmasis medalis: praėjusiais metais analogiškame konkurse Anglijoje jis pelnė bronzą, šiais metais Baku, Azerbaidžane, vykusioje Mendelejevo chemijos olimpiadoje apdovanotas sidabru, o prieš dvejus metus Kipre vykusioje Europos Sąjungos gamtos mokslų olimpiadoje iškovojo auksą. Sidabro medalius pelnė Vilniaus Gabijos gimnazijos dvyliktokas Vidmantas Bieliūnas (mokyt. Valda Žiedienė) bei Kauno technologijos universiteto gimnazijos vienuoliktokas Dominykas Sedleckas (mokyt. Birutė Maciulevičienė). Bronzą iškovojo Klaipėdos „Ažuolyno“ gimnazijos vienuoliktokas Emilis Bružas (mokyt. Rima Grabauskienė), teigiama Švietimo ir mokslo ministerijos pranešime spaudai.

Lietuvoje sparčiausiai Europos Sąjungoje mažėja gyventojų, skelbia „Eurostat“. Sociologai įsitikinę, kad ateityje tai lems didžiules socialines problemas. Ekonomistai sako, kad užsienyje gyvenančių tėvynainių parama tėvynėj likusiems giminaičiams smarkiai pervertinama. Europos Sąjungos statistikos tarnybos „Eurostat“ duomenimis, per praėjusius metus iš Lietuvos oficialiai emigravo apie 15 tūkst. gyventojų, gimė 5 tūkst. mažiau kūdikių nei mirė žmonių. O tai esą didžiausias piliečių skaičiaus mažėjimas iš visų Europos Sąjungos valstybių. **ELTA, LRT**

Žalgirio mūšio 600 metų sukakčiai prisiminti JAV Lietuvių Bendruomenės taryba išleido šį plakatą, kurį sukūrė dailininkas Viktoras Paulauskas.

G. Verdi operą „Kaukių balius“, itališkai „Un Ballo in Maschera“, su Violeta Urmanavičiūte jau galima išgyti muzikos meno rinkinių krautuvėse. Madrido Operos teatras Ispanijoje išleido šios operos video įrašą Opus Arte, OA 1017 D (DVD), kurią dirigavo maestro Jesus Lopez-Cobos. Režisavo Mario Martone. Tenorą Riccardo dainavo Marcello Alvarez, soprano Amelijos – Violeta Urmana, baritono Renato Marco Vratogna ir Elena Zarembo atliko Ulrikos partiją. Filmuota bendradarbiaujant su Covent Garden operos teatru Londone. Metropolitan Operos leidžiamo žurnalo kritikai gerai atsiliepia apie filmuotą operą – solistus, chorą, dirigentą ir režisierių, kuris išjudino chorą, o apie lietuvaite Violetą pastebi, kad „ji yra rimta artistė ir išpūdinga Amelija...“ Video (DVD) kaina nepažymėta.

Vilniuje, Vašingtono aikštėje (skveras tarp Lukiškių, J. Tumo-Vaižganto ir A. Goštauto g.), Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininko, Tarpparlamentinių ryšių su JAV grupės pirmininko Emanuelio Zingerio iniciatyva surengtas JAV Valstybės departamento pareiškimo, padėjusio pagrindus JAV ir kitų valstybių Baltijos šalių okupacijos ir aneksijos nepripažinimo politikai, 70-ųjų metinių minėjimas. Atidengtas paminklas, kuriame iškaltas Jungtinių Valstijų Sumner Welles deklaracijos tekstas. Nuotraukoje JAV ambasadorė Lietuvoje A. E. Derse ir E.Zingeris minėjimo metu. **ELTA**

APIE NESKLANDUMUS IGNALINOS ATOMINĖJE ELEKTRINĖJE

Ignalinos atominės elektrinė informavo Europos Komisijos bei Europos rekonstrukcijų ir plėtros banko atstovus apie sustojusius darbus panaudoto branduolinio kuro saugyklos statybos projekte.

Laiške pabrėžiama, kad Ignalinos AE vadovybė tikisi, jog sutartis tarp rangovės Rusijos kapitalo Vokietijos įmonės

„Nukem Technologies“ ir naujos subrangovės „Vėtrūna“ bus pasirašyta artimiausiu metu, pranešė elektrinės komunikacijos vadovė Daiva Rimašauskaitė.

IAE vadovas Osvaldas Čiukšys pranešė EK Branduolinės energetikos departamentui Peter Faross ir ERPB Branduolinės saugos departamento vadovui Vince

Novak, kad nepaisant liepos 9 d. Ignalinos AE ir „Nukem Technologies“ vadovybės susitikime rangovo prisiimtų įsipareigojimų, darbai įgyvendinant branduolinio kuro saugyklos projektą **visa apimtimi iki šiol nevyksta**.

Už projektą atsakinga „Nukem Technologies“ konfliktuoja su iš projekto pašalinta subrangove Vilniaus statybos įmone „Ranga IV“ dėl atsiskaitymo už darbus. **LRT**

LIETUVOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTRO KVETIMAS

Vilniuje liepos 29 dieną prasidėjusiame Pasaulio lietuvių bendruomenės ir Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos kraštų valdybų pirmininkų suvažiavime Lietuvos užsienio reikalų ministras Audronius Ažubalis pakvietė užsienio lietuvius aktyviai įsitraukti į „Globalios Lietuvos“ strategijos aptarimą.

„Jokia strategija nebus gyvybinga, jeigu į ją bus žiūrima kaip į kažką primetamo, jeigu ja bus netikima. Gyvu dokumentu bei pagrindu mūsų ateities darbams ji taps tik tada, kai ją kursime ir įgyvendinsime kartu“, – suvažiavimo atidaryme sakė ministras.

Liepos 27 dieną Lietuvos užsienio reikalų ministerija paskelbė viešą „Globalios Lietuvos“ kūrimo strategijos projekto aptarimą. „Globali Lietuva“ – užsienyje gyvenančios lietuvių tautos dalies ryšių su Lietuvos valstybe, pagrįstų pagarba ir partneryste, išlaikymo strateginis planas.

Jo tikslas – sukurti prielaidas globalioje erdvėje stiprinti lietuvišką tapatybę.

Strategija siekiama sudaryti sąlygas užsienio lietuviams įsitraukti į Lietuvos politinį, ekonominį, kultūrinį ir visuomeninį gyvenimą, prisidėti prie Lietuvos gerovės, pažangos ir nacionalinių interesų plėtros.

A.Ažubalis akcentavo tautos ryšių stiprinimo ir užsienio lietuvių įsitraukimo į šalies gyvenimą svarbą.

„Tautos ryšių stiprinimas ir visų mūsų, nesvarbu, kur begyventume ir kokios spalvos pasą beturėtume, dalyvavimas valstybės kūrimo procese – egzistencinės svarbos uždavinys, kurio įgyvendinimo turime siekti visi – šalies institucijos, organizacijos ir pasaulio lietuviai“, – pabrėžė A.Ažubalis.

Pasak jo, valstybės santykiams su užsienio lietuviais plėtoti sukurta institucinė sąranga: veikia Lietuvos Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruo-

menės komisija, Ministro Pirmininko vadovaujama Užsienio lietuvių reikalų koordinavimo komisija, ryšius su užsienio lietuviais palaiko Užsienio reikalų ministerija ir diplomatinė atstovybių bei konsulinių įstaigų tinklas.

„Beliška egzistuojanti potencialą užpildyti prasmingu turiniu“, – teigė ministras.

Dvi dienas truksiančio kasmetinio suvažiavimo dalyviai svarstė, kaip į bendrą lietuvišką veiklą įtraukti daugiau užsienyje gyvenančių tautiečių, kaip išsaugoti užsienio lietuvių archyvus ir išlaikyti žurnalą „Pasaulio lietuvis“ bei aptarė kitus užsienio lietuviams aktualius klausimus. Suvažiavimą iš dalies finansavo Užsienio reikalų ministerija.

Šiuo metu Pasaulio lietuvių bendruomenę sudaro kraštų lietuvių bendruomenės, registruotos 41 pasaulio šalyje. Už Lietuvos ribų gyvena per vieną milijoną lietuvių kilmės asmenų, dalis jų yra Lietuvos piliečiai. **LR URM**

ANTANO KUČINGIO MENO MOKYKLOS SUKAKTIS

Kazimieras Dobkevičius

Veiverių Antano Kučingio meno mokyklą 1989 metais įkūrė buvęs ilgametis mokyklos direktorius Jonas Derbutis Cezario Pacevičiaus iniciatyva ir pastangomis. Tuomet akordeono, fortepijono, kanklių, gitaros specialybių klasėse mokėsi 72 mokiniai, dirbo 14 pedagogų. Nuo mokyklos įkūrimo joje dirba mokytojai A. Paškauskienė, R. Blebaitė, A. Bareišienė ir J. Derbutis.

1993 metais mokykla iš patalpų buvusiam Starkevičių malūne persikėlė į garsiosios Veiverių mokytojų seminarijos patalpas (Kauno g. 54). Nuo 2005 m. rudens mokyklai vadovauja direktorius Mindaugas Labanauskas. „Jau 1994 metais muzikos mokykla reorganizuojama į meno mokyklą, **jai suteikiamas kraštiečio, operos dainininko, Lietuvos kariuomenės majoro, politinio kalinio ir tremtinio Antano Kučingio vardas.** Tais pačiais metais išleidžiama pirmoji absolventų laida (17 mokinių). Per dvidešimt metų mokyklą baigė 16 absolventų laidų (175 mokiniai).

Birželio 3 dieną Veiverių Šv. Liudviko bažnyčioje klebonas kun. Kazimieras Skučas au-

kojo šv. Mišias už A. Kučingio meno mokyklos mokytojus, mokinius ir geradarius mokyklos 20-mečio proga. Klebonas kun. K. Skučas priminė, kad anksčiau Veiverius garsino buvusi mokytojų seminarija ir jos auklėtiniai, dabar estafetę perėmė A. Kučingio meno mokykla, kurios auklėtiniai lavinasi, tobulėja ir pasiekia puikių rezultatų.

Po šv. Mišių mokyklos kolektyvas ir svečiai ėjo į parodą, kurią organizavo keramikai, audimo meistrai. Joje buvo demonstruojama, ko išmoko per mokslo metus. Parodoje, kuri buvo surengta Veiverių šaulių namuose, buvo eksponuojami taikomosios dailės kūriniai – arbatos, kavos servizai, dekoratyvinės lėkštės, figūrėlės, austo gobeleno meninės kompozicijos, paveikslai, kurie drąsiai galėtų papuošti nė vienos šeimos buitį.

Apžiūrėję parodą iškilnių dalyviai rinkosi mokyklos salėje. Čia susirinko buvę moksleiviai, pedagogai, svečiai, vietinės valdžios atstovai. Buvo pademonstruota vaizdo medžiaga apie mokyklos istoriją. Pasak M. Labanausko, mokykloje buvo surengtas respublikinis

Mokytojai ir moksleiviai prie Veiverių A. Kučingio meno mokyklos.

K. Dobkevičiaus nuotr.

festivalis „Veiverių menai – 1997“, pirmasis lietuvių kompozitorių fortepijoninių kūrinių festivalis, pianistų festivalis „Pavasario miniatiūros“, konferencija „Fortepijono dėstymo aktualijos šiuolaikinėje muzikos (meno) mokykloje“, tarptautinis festivalis-konferencija „Nuo fortepijono, akordeono iki sintezatoriaus ir muzikinių technologijų“, respublikinė konferencija „Mokymosi motyvacija muzikos (meno) mokykloje“, keturi respublikiniai jaunųjų pianistų konkursai „Linksmieji pirštukai“, du tarptautiniai jaunųjų muzikantų konkursai „Olimpo musicale“, tarptautinis akordeonistų konkursas „Ascoltate“.

Veiverių A. Kučingio meno mokykloje šiuo metu veikia

fortepijono, akordeono, elektrinių vargonų (sintezatoriaus), fleitos, smuiko, gitaros, birbynės, audimo, keramikos specialybės, suaugusiųjų klasės, mokosi 120 mokinių, dirba 18 pedagogų (iš jų 3 mokytojai ekspertai, 6 mokytojai metodininkai, 6 vyr. mokytojai).

Šventėje savo prisiminimais pasidalino ilgamečiai mokyklos vadovas Jonas Derbutis, Cezaris Pacevičius. Legendinio boso A. Kučingio vaikaitė doc. Jūratė Šleinytė kartu su provaikaitėmis Vincuku Vosyliumi (fortepijonu ir birbyne) atliko keletą kūrinių.

Šaunų meno mokyklos kolektyvą sveikino Prienų rajono savivaldybės administracijos direktorius Raimundas

Markūnas, Prienų rajono Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėjas Rimvydas Zailskas, Veiverių seniūnas Vaclovas Ramanauskas.

Mokyklos kolektyvą sveikino buvę moksleiviai Birutė Augustanavičiūtė ir Virginija Naudžiūtė, koncertavo Sandra Pažeraitė (fortepijonas), šių metų konkurso „Dainų dainelė“ laureatė Karolina Gustaitytė, Kristupas Gikas, Martynas Gedutis ir kiti.

Ilgai šurmuliavo šventė, sklido daina, skambėjo geriausi linkėjimai Veiverių A. Kučingio meno mokyklos adresu mokytojams, vadovybei. Pažadėta, kad artimiausiu laiku bus suremontuotas pastato fasadas.

xxiamzius.lt

KRUVINOJI AMŽIAUS TRAGEDIJŲ PRADŽIA IR PABAIGA

KOMUNIZMO DOKUMENTAI NESPAUSDINAMI

Parengta pagal *Claire Berlinski straipsnį „A Hidden History of Evil“, publikuotą žurnale „City“. Autorė yra amerikietė rašytoja bei žurnalistė, gyvenanti Stambule. Ji yra kas ketvirtį leidžiamo Manhatano politikos tyrimų instituto žurnalo „City“ redakcinės kolegijos narė ir knygu „There Is No Alternative: Why Margaret Thatcher Matters“, „Menace in Europe: Why the Continent's crisis is America's, Too“ autorė. bernardinai.lt*

I.

Visuotinėje kolektyvinėje sąmonėje žodis „nacist“ yra blogio sinonimas. Nesiginčijama, kad nacistų ideologija – nacionalizmas, antisemitizmas, autarkiška etninė valstybė bei fiurerio kultas vedė tiesiai į Aušvico krosnis.

Tačiau tai, kad komunizmas, ten kur buvo tiesiogiai taikomas, yra susijęs su badu, kankinimais bei vergų darbo stovyklomis, suprantama ne taip gerai.

Kaip žurnale „City“ rašo JAV rašytoja bei žurnalistė Claire Berlinski, iki šiol ne visur pripažįstama, kad **XX a. komunizmas atsakingas už maždaug 150 milijonų žmonių gyvybių.** Pasaulis lieka nepaaiškinamai abejingas ir visiškai nesidomi pražūtingiausia ideologija istorijoje.

Šio nesidomėjimo įrody-

mas – neperskaityti sovietų archyvai. Pavelas Stroilovas, Rusijos tremtinys Londone, savo kompiuteryje turi 50 tūkst. nepublikuotų, neišverstų, visiškai slaptų Kremliaus dokumentų, datuojamų nuo šaltojo karo pabaigos. Jis juos pavogė 2003 metais ir pabėgo iš Rusijos. Pasidavę populiariajai (ir klaidingai) nuomonei teigtų, kad CŽV būtų galėjusi už juos sumokėti milijonus; jie neabejotinai pasakoja apie komunizmą bei jo žlugimą – dalykus, kuriuos pasaulis turi žinoti. Tačiau šis žmogus nesugeba pasiekti, kad jie būtų saugomi padorioje bibliotekoje, būtų išleisti arba būtų paremtas jų vertimas į anglų kalbą. Tiesą sakant, jis šiais dokumentais nieko nesudomina.

Kitas sovietų disidentas – Vladimiras Bukovskis, teistas už antisovietinės literatūros

kopijavimą ir 12 metų praleidęs SSRS kalėjimuose, lageriuose ir politinėse psichiatrijos ligoninėse. Jis taip pat turi didžiulę kolekciją pavogtų ir neteisėtai išvežtų komunistų partijos centro komiteto archyvo dokumentų. Juose, kaip jis teigia, užfiksuota „visų mūsų kruvino amžiaus tragedijų pradžia ir pabaiga“. Šie dokumentai yra prieinami internetu – bukovsky-archives.net – tačiau dauguma jų neišversti į anglų kalbą. Be to, jie nesusisteminti, neesama jokios paieškos sistemos ar jų apžvalgos. „Aš juos už dyką siūliau visiems įtakingiausiems pasaulio laikraščiams ir žurnalams, tačiau niekas nenori jų spausdinti. Redaktoriai abejingai gūžteli pečiais: „Tai kas? Kam tai rūpi?“

Dauguma P. Stroilovo dokumentų originalų yra Kremliaus archyvuose, kuriuose dauguma Sovietų Sąjungos postalininės eros dokumentų lieka įslaptinti. Tarp šių dokumentų, P. Stroilovo teigimu, yra beveik visų M. Gorbočiovo ir jo užsienio kolegų pokalbių transkripcijos. Šių, beveik tobulų diplomatinė epochos įrašų, nėra niekur kitur. Ten taip pat yra politbiure daryti Giorgijaus Šachnazarovo, M. Gorbačiovo patarėjo Rytų Europos klausimais, bei Politbiuro nario

Vadimo Medvedevo užrašai. Čia saugomas ir Anatolijaus Černiajevo – vyriausiojo komintern vadovo nuo 1972 iki režimo griūties – dienoraštis. Ten yra Vadimo Zagladino – Centro komiteto Tarptautinių ryšių departamento vadovo iki 1987 metų bei Gorbačiovo patarėjo iki 1991 metų – raportai, datuojami nuo 1960-ųjų. V. Zagladinas buvo ir pasiuntinys, ir šnipas, kaltintas paslapčių rinkimu, dezinformacijos skleidimu bei sovietų įtakos didinimu.

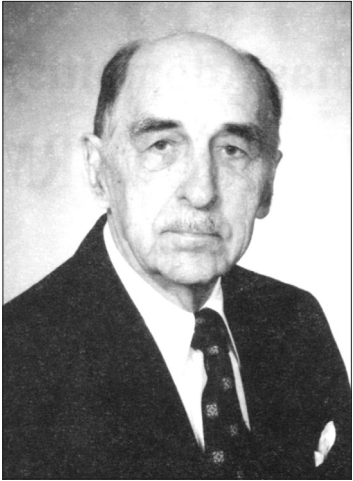
Kai M. Gorbačiovas ir jo patarėjai buvo išstumti iš Kremliaus jie nepatvirtintas šių dokumentų kopijas pasiėmė su savimi. Dokumentai buvo nuskenuoti ir patalpinti M. Gorbačiovo fondo – vieno pirmųjų nepriklausomų tyrimų centrų šiuolaikinėje Rusijoje – archyvuose. Draugiškiems ir patikimiems tyrėjams buvo suteiktas ribotas priejimas prie šių dokumentų. 1999 metais fondas mažąją dokumentų dalį atvėrė nepriklausomiems tyrėjams, tarp jų ir P. Stroilovui. **Svarbiausi archyvo dokumentai liko neprieinami.** Visi dokumentai galėjo būti nukopijuoti tik su rašytiniu autoriaus sutikimu, o **M. Gorbačiovas nesutiko autorizuoti nei vienos kopijos.** Tačiau fondo apsauga nebuvo

tobula, aiškina P. Stroilovas: dažnai gesdavo kompiuteriai ir jam teko ne kartą stebėti, kaip tinklų administratoriai suvedinėja slaptažodžius. Lėtai ir paslapčia P. Stroilovui pavyko nukopijuoti šį archyvą ir išsiųsti į saugias vietas visame pasaulyje.

Kai pirmą kartą išgirdau apie P. Stroilovo dokumentus – rašo Claire Berlinski – maniau, kad tai klastotės. Tačiau 2006 metais, kartu su iškiliais Sovietų Sąjungos disidentais bei Šaltojo karo šnipais tikrindama šių dokumentų autentiškumą pakeičiau nuomonę. Didžiosios Britanijos teismas nusprendė, kad P. Stroilovas patikimas ir suteikė jam politinį prieglobstį. Pats Gorbačiovo fondas, susipažinęs su dokumentais, pripažino jų autentiškumą.

V. Bukovskio istorija panaši. 1992 metais prezidento Boriso Jelcino vyriausybė jį pakvietė liudyti konstituciniame teisme, byloje dėl komunistų partijos konstitucingumo. Rusijos valstybinis archyvas suteikė tyrėjui galimybę nuodugnai susipažinti su dokumentais, turėjusiais padėti pasiruošti liudijimui. Naudodamas rankinį skenerį, jis nukopijavo tūkstančius dokumentų ir nelegaliai išgabeno juos į Vakarų. **(Bus daugiau)**

IŠLYDĖJOME LIETUVIŲ TAUTOS PATRIOTĄ

Domas Adomaitis 1995 m.

Prieš metus minėjome vieno iškiliausio lietuvio Domo Adomaičio šimto metų jubiliejų. Šiomet, tuo pačiu metu, po metų, Čikagos ir apylinkių lietuviai, palydėjome jį į Amžinybę.

Domas Adomaitis mirė savo namuose, sulaukęs 101 metų be šešių dienų. Jis gimė 1909 m. liepos 29 d. Laitiešinių kaime, Pašvintinio valsčiuje, Šiaulių apskrityje. Jo mokslai prasidėjo namie, buvo „daraktoriaus“ – slaptos mokyklėlės mokinys. 1928 m. baigė Šiaulių berniukų gimnaziją, o 1936 m. Vytauto Didžiojo universitete, Kaune Chemijos fakultete, įsigijo diplomuoto inžinieriaus diplomą. Diplominis darbas buvo apie linoksino gamybą ir Linoleumo fabriko projektą. Studijų metais jį globojo motinos brolis Vyriausiojo Tribunolo pirmininkas Motiejus Čepas, kuris padėjo baigti studijas.

Universitete priklausė „Neo-Lituania“ korporacijai. Baigęs studijas dirbo Finansų ministerijoje, kurį laiką buvo Pramonės departamento vice-direktorius.

1940 m. sausio 4 d. vedė Sofiją Pusdešrytę, baigusią Teisių fakultetą, bet tapusia Lietuvos Operos soliste, dainavusia mezzosoprano partijas. Jis sakė, kad nuo išvežimo į Sibirą jį išgelbėjo Dievulis, siuntęs mirtiną ligą – skarlati-

ną. Nuvežtas į Kauno klinikas su trijų daktarų pripažinta liga ir dr. Jonui Adomavičiui pasirašius, kad serga skarlatina, buvo paguldytas užkrečiamųjų ligų skyriuje ir žmonai pranešta, kad mirs šiltine. Taip likimas lėmė, kad liko Lietuvoje. Bet 1944 m. pasitraukė į Vokietiją, mokytojavo Niurtingeno lietuvių technikos mokykloje. 1947 m. atvyko į JAV. Dirbo pramonės tyrimų centre plastiko srityje. Atliko Marbon Chemical Co., Gary mieste, Indianos valstijoje, kelis išradimus, turėjo 17 patentų.

Visą laiką dalyvavo lietuvių visuomeninėje veikloje – priklausė Amerikos Lietuvių Tarybai, BALF'ui, Amerikos Lietuvių Tautinei Sąjungai, VLIK'ui. Nuo 1976 m. buvo „Čiurlionio“ galerijos Čikagoje pirmininkas, bendradarbiavo Lietuvių Enciklopedijoje, buvo vienas laikraščio „Lietuvių balso“ steigėjų, parašė ir išleido monografiją apie dailininką M. Šileikį. **Jo pats svarbiausias veiklos darbas buvo Lietuvos Genocido parodos organizavimas ir paruošimas**, trukęs 3 metus, kurios atidarymas įvyko 1970 m. Paroda labai plačiai išgarsino Lietuvos pavergimo bylą Amerikos Kongrese. Parodos atidarymą suorganizavo dr. Leonas Kriaučeliūnas. Joje pagrindinę kalbą pasakė būsimasis JAV prezidentas Gerald Ford.

Velionis atliekamam laikui kūrė originalias plastiko skulptūras, dalyvavo parodose. Pastaraisiais metais išleido savo straipsnių rinktinę knygą, pavadintą „Laisvųjų ištvermės vaisius“, kurios viršelyje Sovietų Sąjungos pavergtų tautų kalendorius. Knygą redagavo Audronė Škiudaitė.

Domas Adomaitis paliko mus liepos 22 dienos rytą.

Atsisveikiname liepos 25 dienos vakare laidotuvių namuose. **Kun. Jaunius Kelpšas** malda pradėjo prašydamas Visagalio velionio sielai gailestingumo ir Šventojo Rašto žodžiais primindamas žmogaus gyvenimo kelionę į Amžinybę. Kunigas D. Adomaitį aplankė ligoninėje ir suteikė jam palaiminimą.

„Dirvos“ redaktorius Vytautas Radžius prisiminė velionį kaip didį lietuviybės puoselėtoją, ta tema kalbėjusį organizacijų suvažiavimuose, rašiusį spaudoje, nuolat kėlusį Lietuvos laisvės klausimą, kuris dažnai klausė, kur yra lietuvių tautos žudikai, kviesdamas pažinti savo priešą komunizmą, nes ir šiandien norima įrodyti, kad Lietuvoje nebuvo genocido, buvo vykdoma tautžudystė, bet nėra nusikaltėlių. Velionio rengta Genocido paroda tai įrodė nuotraukomis, faktais ir pačių komunistų raštais.

„Čiurlionio“ galerijos direktorė Laima Apanavičienė atsisveikino su Domu Adomaičiu šiais žodžiais. „A. a. Domas Adomaitis – žmogus, visą savo gyvenimą paskyręs intelektualiam gyvenimo būdui. Jis išveivijos lietuviams buvo žinomas savo užsiėmimų gausa, talento skvarbumu, mecenatyste bei aktyvaus visuomeninio gyvenimo veikla. Tik keleto dienų nesulaukęs iki 101-ojo gimtadienio Domas Adomaitis iškeliaivo į ten, iš kur negrižtama. Iškeliaivo, palikdamas žemėje neįkainojamą lobį. **Lobį, kuriuo didžiuojasi Lietuva.**

Velionis pasiekė neįtikėtinų aukštumų savo profesinėje inžinerinėje veikloje. Jis yra 17-likos išradimų autorius. Tačiau mums, lietuviams, jis visada liks širdyse kaip lietuviškos veiklos mecenatas, lietuviškos kultūros puoselėtojas.

D. Adomaitis 30 metų pirmininkavo, kaip pats sakydavo, „tikrajai Čiurlionio galerijai“, kuri, kilus nesutarimams tarp galerijos įsteigėjų, 1975 m. atnaujino Čiurlionio galerijos veiklą „Midland Savings“ banko patalpose. Šioje galerijoje buvo kaupiami paveikslai būsimai nepriklausomai Lietuvai. Daugybė galerijoje laikomų išveivijos dailininkų kūrinių 2000 m. pasiekė Lietuvą ir buvo pristatyti Lietuvos nepriklausomybę ženklinačioje parodoje „Sugrįžusi dailė“. Po surengtos parodos Radvilų rūmuose Vilniuje, visi gražinti Lietuvai paveikslai buvo perduoti į Kauno M. K. Čiurlionio muziejų, kur yra ne tik saugomi, bet ir restauruojami, tvarkomi.

Lietuviškos kultūros puoselėtoju gerb. Adomaitis buvo iki pat savo mirties. Dar visi mename, kaip praeitais metais kartu su mecenatu D. Adomaičiu į Lietuvą išlydėjome Adomo Varno „Mindaugo karūnavimą“. Simboliška, kad šiuo metu, tarsi atsisveikindamas su iškeliavusiu amžinybėn D. Adomaičiu, garsusis paveikslas kabo Radvilų rūmuose ir, tikimės, kad po šios parodos keliaus į Valdovų rūmus.

Esu laiminga, kad likimas lėmė, nors ir neilgai, pabendrauti su šiuo neeiliniu žmogumi ir kad paskutinis atsisveikinimas su jo dėka įsigytu Varno „Mindaugo karūnavimu“ vyko būtent Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre.

Žmogiškai džiaugiuosi, kad pačiam velioniui teko patirti dovanojimo Lietuvai džiaugsmą, pamatyti, kad jo mecenatystė įvertinta gimtojoje šalyje. Atsisveikindama tikiuosi, kad ir tie darbai, kurie dar liko neišsiųsti į Lietuvą, bus jai gražinti. Tada velionis, atlikęs didžiulį darbą „Vardan tos Lietuvos“, galės ramiai ilsėtis ramybėje.

Atsisveikindama Čiurlionio galerija taria Jums, gerbiamas D. Adomaiti, nuoširdų ačiū už Jūsų ilgametį triušą Lietuvos ir lietuviybės labui. Te bus lengva Jums svečios šalies žemelė.”

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos pirmininkas Petras Buchas, kalbėjęs ir „Vilties“ draugijos, kuri leidžia „Dirvą“, vardu, pažymėjo velionio nepalaužiamą tikėjimą lietuvių tautos išlikimu ir nuolatinę kovą už lietuvių kalbos išlaikimą.

Domas Adomaitis priklausė Tautos fondui, todėl **dr. Rožė Šomkaitė** tarė paskutinį sudie Tautos fondo tarybos vardu.

Korporacijos Neo-

Lituania vardu. Vaclovas Mažeika tarė, kad „korporacija Neo-Lituania liūdi netekusi vieno iš savo žymesniųjų narių Domo Adomaičio, kuris pasižymėjo kaip chemijos technologijos inžinierius, užpatentavęs net 17 išradimų, dirbdamas chemijos srityje. Domas yra šiaulietis, taip kaip ir aš, baigęs Šiaulių berniukų gimnaziją, bet Šiauliuose aš jo nepažinojau, nes kai jis baigė gimnaziją, aš tik pradėjau. Susipažinome Kaune Vytauto Didžiojo universitete, korporacijoje Neo-Lituania. Domas, būdamas jaunas studentas ir norėdamas dirbti tautos labui ir gerovei, pasirinko patriotinę studentų korporaciją Neo-Lituania, kurioje buvo aktyvus korporantas ir net 1932-1933 metais ėjo korporacijos vicepirmininko pareigas.

Pažymėtina ir tai, kad Domas parėmė dabartinę korp. Neo-Lituania Lietuvoje stambia pinigų suma.

Amerikoje Domas pasireiškė ne tik savo profesijoje, bet buvo aktyvus ir lietuvių visuomeniniame gyvenime. Jis buvo Lietuvių genocido parodos redaktorius, „Čiurlionio“ galerijos pirmininkas, laikraščio „Lietuvių balsas“ steigėjas, priklausė ALT'ui, BAL'ui ir Amerikos Lietuvių Tautinei sąjungai.

Domai, Tu ne veltui pragyvenai 101 metus, Tu palikai žymę tiek kultūrinėje, tiek visuomeninėje veikloje.

Korporacijos Neo-Lituania vardu reiškiu nuoširdžią užuojautą visiems Domo giminėms ir artimiesiems. Tau, Domai, tariau „Sudiev’.”

Prie Domo Adomaičio karsto garbės sargyboje buvo korporacijos narys.

Leonas Maskaliūnas „Čiurlionio“ galerijos Lemonte pirmininkas, priminė velionio didžius darbus dailei, kuris rūpinosi lietuvių dailininkų kūrybos grąžinimu į Lietuvą.

Atsisveikinimas, kurį pravedė Jurgis Riškus, budėtuovėse baigtas giesme „Marija, Marija“ ir Lietuvos himnu.

Liepos 26 d. Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje, kurios parapijai priklausė velionis, kun. Jaunius Kelpšas aukėjo šv. Mišių auką už jo sielą. Pamaldų metu vargonais grojo ir giedojo Giedrė ir Ričardas Sokai.

Po gedulingų pamaldų „Dirvos“ mecenatas Domas Adomaitis buvo palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse šalia savo žmonos, dar kartą kun. J. Kelpšai ir dalyviams pasimeldus už jo sielą ir sugiedojus Marijos giesmę ir mūsų tautos himną.

VR

Domo Adomaičio rengtą Genocido parodą apžiūri ambasadorius Stasys Lozoraitis, Jr., Lietuvos Generalinis konsulas dr. Petras Daužvardis, Lietuvos diplomatų vadovas Stasys Lozoraitis, atvykęs iš Romos, stebi ir pats parodos vykdytojas Domas Adomaitis.

Z. Kolbos nuotr.

A.† A.
GALINA JUODAKYTĖ – LEONIENĖ

2010 m. liepos 12 d. mirė pianistė ir muzikos pedagogė Galina Leonienė-Juodakytė. Galina gimė 1907 m. spalio mėn. 17 d. Petrapilyje, Rusijoje, kur jos tėvas, prof. Petras Juodakis, tuo laiku dirbo kaip chemijos profesorius Aukštuosiuose Kursuose. Nuo pačių jauniausių metų Galina rodė meilę ir neeilinius gabumus muzikai ir jos tėvai buvo jos muzikos mokytojų raginami nedelsiant siųsti ją į Petrapilio konservatoriją. Tačiau gyvenimo įvykiai nulėmė kitaip. Pirmasis Pasaulinis karas, jo sunkios ekonominės pasekmės, 1917 metų rusų revoliucija ir sekantis pilietinis karas privertė Galiną ir visą jų šeimą bastytis po daugelį Rusijos miestų.

Pirmosiose gimnazijos klasėse Galina mokėsi Charkove, lygiagrečiai ir muzikos. 1921 m. ji atvyko su tėvais į Lietuvą, į Kauną, kur galėjo nuolatinių studijuoti. 1921 m. ji įstojo į Aukštesniąją komercinę mokyklą, kurią baigė 1926 m, ir Kauno konservatoriją, tuo laiku vadinama Muzikos mokykla, kur mokėsi prof. Ružickio klasėje. Galina pirmoje laidoje baigė konservatoriją 1933 m. įgydama diplomą.

Nuo 1934 iki 1944 metų ji mokytojavo Kauno konservatorijoje, nuolat koncertuodama. Turėjo piano rečitalių Valstybiniame teatre, koncertavo su su simfoniniu orkestru Rygoje, Taline ir kituose miestuose. Nuolat dalyvavo Kauno radiofono koncertuose ir kamerinės muzikos programose.

1936 ir 1938 m. buvo nuvykusi pagilinti studijas pas žinomą pianistą virtuozą Egon Petri į Londoną. Vokiečių okupacijos metu, uždarius Kauno konservatoriją, ji, kaip ir kiti mokytojai, mokino savo studentus namuose. Sovietams antrą kartą okupuojant Lietuvą, ji pasitraukė su savo vyru, teisininku Algirdu Leonu, ir jų mažamečiu sūnum Algirdu į Vokietiją. Karui pasibaigus, ji vėl koncertuoja su mūsų operos solistais, bei čiurlioniečiais (Tuebingen) ir turi savo rečitalius mūsų stovyklose, ir miestuose. Aktyviai dalyvavo stovyklų meninėje veikloje.

1947 m. lapkričio 30 d. atvyko į JAV, į Baltimore, MD. Pradžioje dirbo Berlitz kalbų mokykloje ir Edgewood Chemical Center, MD., dėstydama rusų kalbą. Nuo 1950 metų pradėjo mokytojauti Peabody konservatorijoje, kur išdirbo 20 metų, ligi 1970. Priklausė Baltimorės Music Club ir nuolat dalyvavo jo ruošiamuose koncertuose. Turėjo rečitalių Baltimorėje, Philadelphijoje, Washingtone ir kitur. Lygiagrečiai turėjo savo piano studiją, nuolat ruošdama viešus savo mokinių koncertus. Ne mažas skaičius lietuvių mokinių mokėsi jos studijoje. Nuo 1963 ligi 1978 metų dirbo kartu su savo vyru Washingtone prie konfidencialaus federalinio projekto kalbų srityje, pradžioj dirbdama ne pilną laiką (part time), bet baigus mokytojauti Peabody konservatorijoje 1970 m. dirbo pilnu laiku ligi 1978 metų, kada kartu su savo vyru pasitraukė į pensiją. 1979 m. su vyru persikėlė į New Hampshire valstiją, arčiau sūnaus šeimos. 1983 m. neteko, po sunkios ligos, savo vyro Algirdo, išgyvenus kartu 52 metus. Vyru mirus, išleido jo parašytą jaunimui knygą „Giedrė“.

Paliko New Hampshire liūdesio prislėgtą sūnų Algirdą su žmona, anūkė ir tris anūkus.

Liūdintys sūnus ir šeima

MIRTIES PRANEŠIMAS

A.† A.
STEFANIJĄ STRIKAITIENĘ
AMŽINYBĖN PALYDĖJUS

1920 rugsėjo 2 d. – 2010 liepos 17 d.

Pranešame visiems giminėms ir pažįstamiems, kad 2010 liepos 17 d. mirė Stefanija Strikaitienė. Laidotuvių Mišios buvo atnašaujamos liepos 26 d., 11 val. Šv. Kazimiero bažnyčioje ir palaidota Los Angeles.

Anksčiau a.a. Stefanija, kaip a.a. Antano Grauzinio žmona, gyveno Clevelande.

Prašom prisiminti a.a. Stefaniją maldose

NOBELIO TAIKOS PREMIJA
LIETUVIUI?

Mažosios Lietuvos reikalų taryba (MLRT) kreipėsi į Norvegijos Karalystės ambasadorių Steinarą Gilą, prašydama tarpininkauti, pristatant žinomą visuomenės veikėją, publicistą, feljetonistą Vilių Braženą Nobelio taikos premijai.

„Jaunoji karta kartais mėgsta iššūkius, tad jie nutarė, kad ir nors vienas lietuvis yra vertas įvertinimo už komunizmo ir bolševizmo plėtros pristabdymą, – aiškino apie šią MLRT iniciatyvą pats V. Braženas, šių metų balandį atšventęs 97 metų jubiliejų. – Jaunimas nori ir toliau mane naudoti kaip taraną negriūvančios komunizmo pilies vartams daužyti.“

Klausiamas, ar mano esąs vertas tokios premijos, V. Braženas juokdamasis tvirtino, kad nevertas. „Todėl, kad yra daug didesnių veikėjų ir pasiaukojusių Lietuvai žmonių, o aš visą gyvenimą dariau ir darau tik tai, kas man atrodė privalu daryti, – kuklino si V. Braženas. – Yra tikrai daug vertų tokio įvertinimo lietuvių, savo metu tokios premijos buvo vertas Vytautas Landsbergis.“

Beje, 1990 metais, kai Nobelio taikos premija buvo skirta paskutiniam Sovietų Sąjungos prezidentui Michailui Gorbačioviui, Norvegijos žmonės vadinamąją Norvegijos liaudies Taikos premiją skyrė V. Landsbergiui.

Kreipimasis Norvegijos ambasada i teiktas daugmaž

prieš mėnesį, tačiau diplomatai, patvirtinę šį faktą, nekommentuoja, kokios lietuvių perspektyvos tapti bent kandidatu į Nobelio taikos premiją.

V. Braženas 1951–1971 m. buvo JAV lietuvių bendruomenės Konektikuto apylinkės valdybos narys, pirmininkas, kelias kadencijas Amerikos lietuvių bendruomenės tarybos narys.

Nuo 1977 m. aktyviai dalyvavo steigiant politines amerikiečių patriotų grupes, per kurias buvo garinama ir Lietuvos laisvės byla („Lithuanian American anticommunist group“, „Lithuanian Freedom Forum“, „Waterbury Americanism Forum“, „Stamford Forum for American Affairs“), taip pat buvo „America’s Future“, „John Birch Society“, „Eagle Forum“, „Larry McDonald Crusade – Stop Finansing Communism“ narys. Apie 1000 kartų kalbėjo amerikiečių auditorijoms, keletą kartų apvažiudamas visas JAV valstijas, išskyrus Havajus.

1988–1991 m. VLIK valdybos vicepirmininkas informacijos reikalams. Rezoliucijų komiteto Baltijos valstybėms vaduoti pirmininko specialusis asistentas. Lietuviškoje ir amerikietiškoje spaudoje rašė informacines apžvalgas apie tarptautinę užkulisinę politiką. Dalyvavo daugelyje radijo ir televizijos laidų. 2002 m. grįžo į Lietuvą.

Rimantas Varnauskas, alfa.lt

KAS PAKEIS ŠIŲ DIENŲ EMIGRANTUS –
RUSAI, BALTARUSIAI AR KINAI?

Iš Lietuvos kasdien emigruojant maždaug po 130 lietuvių, Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovai kelia klausimą, kas ateityje juos pakeis - rusai, baltarusiai ar kinei? Šį klausimą pasaulio lietuviai kelia įtikinėdami, kad iš kitos šalies pilietybę gavusio lietuviu neturi būti atimama Lietuvos pilietybė.

„Kas tas dabartinių emigrantų eiles užpildys ateityje? Ar tai bus rusai, baltarusiai, ar tai bus kinei? Bet kokia Lietuva bus – žiūrėkite į statistiką – Statistikos departamentas sako, kad kasdien iš Lietuvos išvyksta 130 lietuvių. Kaip galima taip greitai atsiskirti jų? Čia yra Lietuvos piliečiai“, - liepos 28 d. surengtoje spaudos konferencijoje sakė PLB valdybos pirmininkė Regina Narušienė.

„Mūsų pozicija – kad atimti Lietuvos pilietybės prieš žmogaus valią negalima. Uždaryti duris užsienio lietuviams, kurie išvažiavo po 1990 m. – prieš Lietuvos interesus“.

Pasak jos, per pilietybę palaimomi ryšiai su tėvyne, tad jei iš kitos šalies pilietybę įgijusio lietuviu atimsime Lietuvos pilietybę, uždarysime duris grįžti. R.Narušienės teigimu, **Lietuvai žalinga ne dviguba pilietybė, o pilietybės atėmimas.**

Atimame pilietybę –
prarandame žmogų

Jai pritarė PLB valdybos narys Petras Maksimavičius. „Niekas iš mūsų nekelia dvigubos, trigubos pilietybės klausimo. Esminis klausimas - padaryti viską, kad iš Lietuvos piliečio nebūtų atimta Lietuvos pilietybė. Tai svarbiausias tikslas ir svarbiausia vertybė“, - teigė P. Maksimavičius.

Pasak P. Maksimavičiaus, į užsienį išvykęs pilietis kartais dėl savo patogumo nepamąstęs įgyja kitos šalies pilietybę. Tačiau, jo teigimu, tai nereiškia, kad žmogaus nuomonė nepasikeis po 50 ar 60 metų. „Atėmę iš jo pilietybę, tą žmo-

„DIRVAI”
AUKOJO

D.Januta, Oakland, CA....	102
S.Simoliūnas, Detroit, MI	100
A.Pautienis, Richmond Hts., OH.....	78
B.Navikas, Timms, Mentor, OH.....	50
R.Jagminas, Bridewater, MA.....	45
A.Aglinskas, Kaneobe, HI...	40
K.Civinskas, Brecksville, OH.....	32
V.Juodvalkis, Santa Clarita, CA	30
H.Bagdonienė, Oak Lawn, IL	28
K.Šiupinys-Hill, Concord, OH.....	28
D.Spisak, Norton, OH.....	28
R.Veitas, Milton, MA.....	26
S.Lee, Seminole, FL.....	25
.A.Udrys, Jackson, MI	25
R.Baika, Salem, NH.....	23
D.Armonas, Mentor, OH...	20
R.Bitėnas, Bronxville, NY	20
B.Kasakaitis, Oak Lawn, IL	20
J.Šulaitis, St. Petersburg, FL.....	20
A.Andrasiūnas, Chesterland, OH.....	13
L.Hoffman, Oak Lawn, IL...	10
L.Čipkus-Dubray, Kalamazoo, MI	8
B.Veitas, Milton, MA.....	8
V.Zdanys, W.Harthford, CT...	8
B.Bačanskas, Baltimore, MD	5
V.Miškinis, Richmond Hts, OH.....	5
K.Andruškevičius, Surrey, CAN.....	2
V.Stankus, Euclid, OH	2

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

gų automatiškai prarandame. Tad PLB absoliučiai nekelia neribotos dvigubos, trigubos ar kurios kitos pilietybės. Esminis klausimas – padarykime viską, kad iš Lietuvos piliečio, turinčio Lietuvos pilietybę, valią ji nebūtų atimta bet kokiomis aplinkybėmis”, - kalbėjo PLB valdybos narys.

„Jeigu moteris, ištekėjusi už belgo vyro, ten dirbanti, po kiek laiko priėmė Belgijos pilietybę, čia gimė vaikai, po kiek laiko santuoka iširo, o moteris norėtų sugrįžti atgal į Lietuvą, ji tos galimybės neturi ir neturės – ji priversta pasilikti Belgijoje su savo vaikais, nes turi Belgijos pilietybę”, - sakė PLB valdybos narė Aurelija Norienė.

Pasak A. Norienės, tokie atvejai pasitaiko dažnai - esą morališkai neteisinga, kai toks žmogus prilyginamas nusikaltėliui ir prieš jo valią atimama pilietybė.

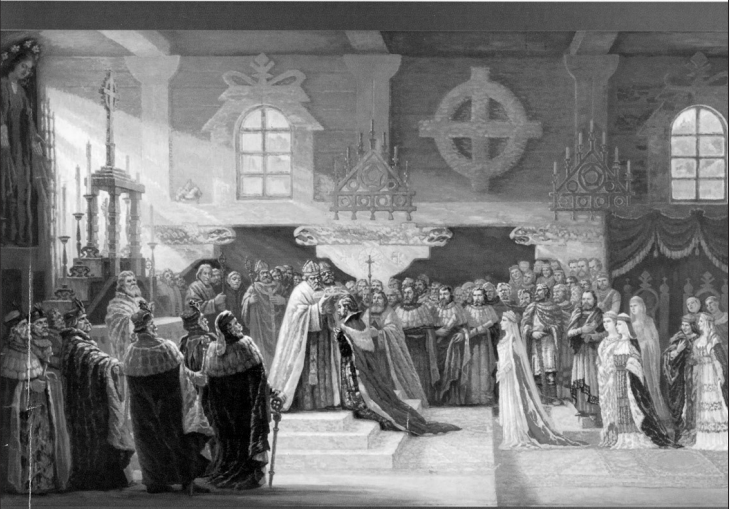
PLB atstovauja visiems užsienyje esantiems lietuviams – manoma, kad jų yra per milijoną.

delfi.lt

PASAULIO LIETUVIS

LEIDZIAMAS PLB NUO 1963 M. ISSN 1732-0135 2010 M. 06-07/486-487

„Lietuvoje nesu tik fiziškai“, – sako Rūta Avulytė Moreira iš Portugalijos – 4 psl.

Dovanos nepriklausomai Lietuvai – išeivijos dailininkų paroda Vilniuje – 6 psl.

Iš balandžio mėnesį vykusio LR Seimo ir PLB komisijos posėdžio – 18 psl.

Kanada Agilei Storyk nuo vaikystės buvo šalis, kuri jos laukė – 40 psl.

„Dirvos“ redakciją pasiekė birželio-liepos mėnesių žurnalas, kurį leidžia Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba. Redaguoja Audronė Viktorija Škiudaitė.

Viršelyje dailininko Adomo Varno kūrinys „Mindaugo karūnavimas“, kurį Lietuvai padovanojo Domas Adomaitis, liepos 22 dieną iškeliavęs į Amžinybę. Kūrinys šiuo metu rodomas Radvilų rūmuose viekančioje parodoje „Dovana nepriklausomai Lietuvai“.

Apie Lietuvai dovanotus kūrinius žurnale rašo Julija Mušinskienė su Irenos Andrijaitienės nuotraukomis.

Taip pat rašoma apie „Dirvos“ laikraščio parodą Seimo III rūmuose, kurią pristatė Lietuvos Respublikos Seimo narys Gintaras Songaila. Parodos iniciatorių

vienas buvo ir Kazimieras Uoka. „Dirvos“ eksponatai – iš Lietuvos Martyno Mažvydo bibliotekos fondų ir asmeninio Stefos Gedgaudienės archyvo. „Dirvos“ 95 m. paminėjime dalyvavo Seimo nariai, Užsienio lietuvių departamentas prie LR Vyriausybės direktorius Arvydas Daunoravičius, žurnalistai ir kiti kultūrininkai.

Žurnalas pristato ketvirtąjį – paskutinį „Mažosios Lietuvos enciklopedijos“ tomą, Vaclovo Juodpusio „Muzikos kalendorių - 2010“, dailininkės Magdalenos Birutės Stankūnės-Stankūnienės knygą „Žiedais kaišytų nostalgijos keliu“ ir daug vertingų straipsnių iš lietuvių bendruomenės veiklos.

Perspauddiname įdomų straipsnį „Lietuvai Sibiro vaikų nebereikia“. **VR**

LIETUVAI SIBIRO VAIKŲ NEBEREIKIA

Šiame numeryje kaip niekada daug užsienio lietuvių meno - mat Vilniuje visą pavasarį veikė užsienio lietuvių dailės paroda, skirta Nepriklausomybės 20-mečiui - ir mes ją pristatome. Tai būtų proga pasidžiaugti, bet teigiamas emocijas nustelbia nerimas dėl „Pasaulio lietuvių“, dviejuose numeriuose minėtų Sibiro vaikų, kuriuos ėmėsi gelbėti Irkutsko Lietuvių Bendruomenė. Istorija tokia: kažkoks Sibiro gydytojas, vizituodamas vaikų namus, iš pavardžių suprato, kad du vaikai yra lietuviukai, kurių tėvams dėl netinkamo gyvenimo būdo yra atimtos tėvystės teisės. Vaikų namai yra nuošaliose gyvenvietėse, vaikų butis skurdi, jie blogai maitinami, o ką jau kalbėti apie kitus poreikius. Kas tas žmogus, kuriam parūpo lietuvių vaikai, redakcija nežino, bet ačiū jam, kad jis susirado Irkutske LB ir paprašė padėti vaikams. Irkutsko LB atstovai per Naujųjų metų atostogas aplankė vaikus - du berniukus, kurie gyveno skirtinguose vaikų namuose, o vienuose surado dar ir mergaitę lietuviška pavarde.

Praėjusių metų pabaigoje PLB valdybos pirmininkė Regina Narušienė apie vaikus našlaičius pranešė Lietuvos pareigūnams. Šie labai entuziastingai pasižadėjo ištirti, ar tikrai vaikai yra lietuvių kilmės, ir jeigu taip, tai vaikais pasirūpinti - pirmiausia gal pervežant į Lietuvą namus, o vėliau, jiems paaugus, pasirūpinti ir jų lietuviška pilietybe. Bet... entuziazmas greitai praėjo. Buvo išsigąsta: negalime apgyvendinti vaikų Lietuvių namuose, nes jų nebus kas paima per atostogas. Kur mes

juos dėsime?

O kur dedami Lietuvos vaikai našlaičiai arba tie, kurių tėvams atimtos tėvystės teisės? Pareigūnai norėtų lengviausios išeities - kad vaikus paimtų ir įvaikintų užsienio lietuviai.

Žinoma, PL redakcija nenustoja vilties, kad Lietuvoje atsirastų kilnios širdies pareigūnų, kurie ieškos būdų padėti Sibiro vaikams ir juos išgelbės nuo skurdžios lemties, gal net

tokios pat, kaip ir jų degrada-vusieji tėvai.

Redakcija taip pat nori kreiptis į užsienio lietuvius - gal iš tiesų atsirastų didvyriškų žmonių, kurie ryžtųsi sunkiam lietuvių vaikų iš Rusijos Sibiro įvaikinimo procesui?

Redakcija ieškodama išeities taip pat kreipėsi ir į Lietuvos Politinių kalinių ir tremtinių sąjungą.

Audronė Viktorija Škiudaitė

Jeigu planuojate pirkti arba parduoti namą, prieš priimdami galutinį sprendimą apsilankykite šiose interneto svetainėse, arba paskambinkit

LINUI MULIOLIUI - 216-387-3204

linas@fixlerrealty.com

www.ClevelandHousingMarket.com

www.LyndhurstOhioHomes.com

www.Euclid-Homes.com

www.Richmond-Heights-Homes.com

www.MayfieldHomes.net

www.Pepper-Pike-Homes.com

www.SouthEuclidHomes.com

www.Beachwood-Ohio-Homes.com

www.FixlerRealty.com

Fixler Realty Group, Inc.

Linas Muliolis - Mob. Tel. - 216-387-3204

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, teikianti jaukią atmosferą rūdiesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

METAMS - \$55,

PUSEI METŲ - \$40,

PIRMA KLASĖ - \$78,

ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ

METAMS - \$130.00

P.S. TIRE Inc.
Complete Front End Service

216 481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts
Mufflers, Lube oil and Filter
Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon. – Fri.: 8 am to 6 pm 866 E. 200th St.
Sat.: 8 am to 4 pm Cleveland, OH 44119

TAUPA

LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS

KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM

767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.

Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.

Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.

Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENTA TAUPOMOJŲ SĄSKAITA IKI \$250,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)